

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Jaarplan Rechtspraak 2006

Voorwoord

In 2005 is Nederland opgeschrikt door het feit dat in de zaak van de Schiedammer Parkmoord iemand ten onrechte veroordeeld bleek te zijn.

Deze gerechtelijke dwaling heeft diepe sporen getrokken, bij de politie en het Openbaar Ministerie, maar zeker ook bij de zittende magistratuur.

Zij heeft geleid tot een intensieve discussie over de vraag wat gedaan kan worden om de kans op misslagen zo gering mogelijk te maken.

Of positiever geformuleerd, hoe kan de kwaliteit van het rechterlijk oordeel verbeterd worden?

Een vraag die natuurlijk niet alleen op het terrein van het strafrecht behoort te worden gesteld, maar die beantwoording behoeft over de volle breedte van de rechtspleging.

Daarbij mag ervan uit worden gegaan dat de rechtspraak zelf als eerste verantwoordelijk is voor het op peil houden, of zonodig op peil brengen, van haar kwaliteit. Maar dan moet wel een klimaat worden gecreëerd waarin die kwaliteit zich kan ontwikkelen en tot bloei kan komen.

Scholing en bijscholing mogen niet worden gezien als sluitposten, maar moeten een vaste plek krijgen in de persoonlijke ontwikkeling van allen die bij de Rechtspraak werkzaam zijn.

Het samen zitten in meervoudige kamers is niet iets dat vermeden moet worden waar dat maar mogelijk is. Het vormt juist een wijze van werken waardoor het rechterlijk oordeel wordt gescherpt.

Werkoverleg en jurisprudentieoverleg zijn geen kwaden, maar noodzakelijke bouwstenen voor een verdere professionalisering.

A.H. van Delden

Inhoudsopgave

1	ALGEMEEN	4
1.1	DE RECHTSPRAAK IN 2006; KWALITEIT ALS SPEERPUNT	4
1.2	KERN KWALITEITSASPECTEN	4
1.3	DISCREPANTIE VERWACHTE INSTROOM EN FINANCIËLE MIDDELEN	5
2	UITVOERING AGENDA VAN DE RECHTSPRAAK	9
2.1	ORGANISATIE VAN DE VERNIEUWING	9
2.2	DOELSTELLINGEN	9
2.3	STRATEGISCHE VRAGEN	12
2.4	EVALUATIEPROGRAMMA	13
2.5	INTERNATIONAAL PERSPECTIEF	13
3	THEMAPROGRAMMA'S	14
3.1	RECHTSPRAAK	14
3.2	INFORMATIEMANAGEMENT	15
3.3	WERKPROCESSEN	16
3.4	WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	16
4	VERBETERING BEDRIJFSVOERING	18
4.1	PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING	18
4.2	INFORMATIEVOORZIENING	18
4.3	PERSONEELSBELEID	19
4.4	ONTVLECHTING GERECHTEN-OM	19
4.5	HUISVESTING.....	19
4.6	COMMUNICATIEBELEID	20
4.7	RISICOBEBEERSING	20
5	SECTOREN	22
5.1	INLEIDING	22
5.2	SECTOR STRAFRECHT	22
5.3	SECTOR CIVIELRECHT	24
5.4	SECTOR KANTON.....	25
5.5	SECTOR BESTUURSRECHT	25
6	FINANCIËN VAN DE RECHTSPRAAK	27
6.1	INLEIDING	27
6.2	FINANCIËN RECHTSPRAAK	27
6.3	VERDELING MIDDELEN.....	30
6.4	PRIJSONDERHANDELINGEN EN TIJDSCHRIJVEN.....	31
BIJLAGE I	SCHEMA RESULTATEN 2006.....	32
BIJLAGE II	DOORLOOPTIJDEN	35
BIJLAGE III	LIJST AFKORTINGEN EN VERKLARINGEN	36

1 Algemeen

1.1 De Rechtspraak in 2006; kwaliteit als speerpunt

De afgelopen jaren heeft de nadruk in de Rechtspraak gelegen op het bijhouden van de instroom van zaken, het wegwerken van achterstanden en het verkorten van doorlooptijden. De Rechtspraak heeft in deze periode aanzienlijke efficiencywinst geboekt, met name door het stroomlijnen van processen, door (ict-)innovatie en door aanhoudende extra inspanning van rechters en gerechtsambtenaren. Ook in de begroting voor 2006 en 2007 is nog meer efficiencywinst voorzien.

Kwaliteit is altijd een belangrijk aandachtspunt geweest, maar de focus was de afgelopen jaren wel sterk op de productiviteit van de Rechtspraak gericht. Daardoor dreigt de balans tussen productiviteit en kwaliteit door te slaan. De grenzen van wat kwalitatief nog aanvaardbaar is zijn opgezocht en hier en daar zelfs overschreden.

Er moet voor gewaakt worden dat het vertrouwen in de rechtspraak hierdoor niet in het geding komt. De Rechtspraak richt zich daarom het komend jaar op het creëren van een betere balans tussen kwantiteit en kwaliteit. De bestuurlijke aandacht op alle niveaus zal daarom meer dan de afgelopen jaren uitgaan naar het instandhouden en waar nodig verbeteren van de kwaliteit. In dat verband ontwikkelt de Rechtspraak landelijke kwaliteitsnormen. Het gaat daarbij om de inzet van diverse kwaliteitsbevorderende activiteiten zoals permanente educatie, intervisie, het meervoudig afdoen van zaken en het meelesen van vonnissen. Naast de juridische kwaliteit van de professional zullen andere aspecten van kwaliteit een nadrukkelijke rol spelen. Hierbij moet gedacht worden aan de bejegening van de rechtzoekende en de motivering en begrijpelijkheid van uitspraken. Een voorbeeld van dit laatste is het project Promis, waarin strafvonnissen uitvoeriger worden gemotiveerd door het direct opsommen van de bewijsmiddelen in het vonnis. Bevorderd zal worden dat dit format als kwaliteitsnorm gaat gelden.

Complicerende factor hierbij is dat de verwachte instroom van zaken komend jaar niet in evenwicht is met de verkregen financiële middelen. Omdat ervoor gekozen wordt niet verder te tornen aan de kwaliteit, zal het tekort aan financiële middelen tot uitdrukking komen in een oplopende doorlooptijd. Het belang van het vertrouwen van de burgers dat de rechtspraak zorgvuldig en verantwoord te werk gaat, dient voorop te staan. Dat vereist aandacht voor de kwaliteit in de volle breedte en niet alleen voor het (op zich belangrijke) kwaliteitsaspect doorlooptijd.

De Rechtspraak spant zich er wel voor in de doorlooptijden zo weinig mogelijk te laten oplopen door het eenmalig inzetten van een deel van het eigen vermogen van de Rechtspraak. Er is echter niet te ontkomen aan het maken van keuzes tussen zaken. Het maatschappelijke belang en het belang van de rechtzoekende zullen daarbij leidend zijn.

Voor de langere termijn gaat de Rechtspraak door met efficiencyverbeteringen. Hierbij wordt met name gedacht aan ict-ontwikkelingen die werkprocessen ondersteunen of verbeteren.

1.2 Kern kwaliteitsaspecten

Permanente educatie

Net als bij andere kennisintensieve sectoren is het belangrijk dat de kennis en vaardigheden van de professionals in de Rechtspraak up to date zijn. Permanente educatie is daarom cruciaal. Aan de hand van het rapport van een in 2005 ingestelde werkgroep wordt gezien of - in navolging van andere beroepsgroepen - voor de Rechtspraak een vorm van verplichte bijscholing gaat gelden, waardoor (als andere kant van de medaille) rechters en gerechtsambtenaren rechten op scholingstijd kunnen laten gelden, ondanks druk die zij voelen door de aanhoudende instroom van zaken.

Visitatie

In 2006 vindt de eerste visitatie van de Rechtspraak plaats. Een onafhankelijke commissie zal in een openbaar rapport een beeld schetsen van de kwaliteit van het primaire proces, de professionaliteit, de externe oriëntatie en de ontwikkeling van een kwaliteitssysteem bij de gerechten. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere onpartijdigheid en integriteit, deskundigheid en bejegening.

Vergroten kwaliteit strafrechtspraak

Recente ontwikkelingen, zoals de toename van het aantal megazaken en meer specifieke zaken rond terrorisme en daarnaast moderne technische ontwikkelingen zoals cybercrime en DNA-analyse, als ook de leerpunten uit de zogenaamde Schiedammer Parkmoord-zaak, maken het wenselijk dat nieuwe initiatieven worden ontplooid om de kwaliteit van het strafrechterlijke werk verder te verbeteren. In dit verband is gebleken dat er op deelterreinen zowel behoefte is aan verdere juridische kennisverdieping als aan de verbetering van de toegankelijkheid voor rechters van (actuele) inhoudelijke kennis.

Promis

In navolging van het project Promis wordt bezien of alle strafvonnissen in de toekomst duidelijker gemotiveerd kunnen worden. Binnen dit project zijn (bij ter zitting ontkennende verdachten) direct alle bewijsmiddelen in het vonnis opgesomd en bevat het vonnis een expliciete nadere motivering omtrent de bewezenverklaring en de eventueel opgelegde straf. Dit komt de juridische kwaliteit en de begrijpelijkheid van het vonnis ten goede, maar heeft terdege consequenties voor de behandeltijd en daarmee de kosten van de zaak: kwalitatief beter werk heeft zijn tijd nodig en heeft zijn prijs.

Uniforme rechtstoepassing in de kantonsector

Ter bevordering van de rechtseenheid zullen de kantonsectoren het landelijk beleid (tot stand gekomen door onder andere afspraken in het Landelijk Overleg) via intranet beter toegankelijk maken. Daardoor wordt ook inzichtelijk voor welke onderwerpen nieuw beleid geformuleerd moet worden. Eenduidige afdoening van een te verwachten toevloed van aandelen-leasezaken zal worden bevorderd door het ter beschikking stellen van actuele, landelijk beschikbare beslismodules en een database.

Betere verdeling van werklast van hoven over het land

Appèllen tegen strafvonnissen van de rechtbank Utrecht worden al enige tijd door het hof Arnhem behandeld. Om een evenwichtiger werklast tussen de verschillende hoven te bewerkstelligen worden sinds kort de appèllen tegen strafvonnissen van de rechtbank Zwolle-Lelystad door het hof Leeuwarden behandeld. In navolging hiervan verschuiven in 2006 ook de appèllen tegen vonnissen in civiele zaken van deze rechtbanken naar genoemde hoven. Hiermee wordt het hof Amsterdam verder ontlast en wordt het hof Leeuwarden minder kwetsbaar.

1.3 Discrepancie verwachte instroom en financiële middelen

Productieafspraken 2006

In onderstaande tabel is de met de Minister van Justitie afgesproken productie 2006 weergegeven. Deze afspraak maakt deel uit van de Justitiebegroting 2006 (inclusief Nota van wijziging). Bij deze afspraak wordt conform het Besluit financiering rechtspraak 2005 onderscheid gemaakt in tien productgroepen. De te leveren productie vloeit rechtstreeks voort uit de middelen die de Minister aan de Rechtspraak ter beschikking heeft gesteld (zie paragraaf 6.2). De te leveren productie ontstaat immers door de toegekende middelen te delen door de prijs per productgroep.

De Raad vertaalt de gemaakte productieafspraken met de Minister van Justitie in bestuursafspraken 2006 met de individuele gerechten (zie paragraaf 6.3 voor de verdelingsystematiek).

Tabel 1: Instroomontwikkeling en productieafpraak in aantallen producten

Product-groep	Instroom 2004	Verwachte Instroom 2005	Verwachte Instroom 2006	Productieafpraak met Minister 2006*
Rb civiel ¹	250.373	257.344	262.247	248.679
Rb bestuur	48.925	51.051	52.108	51.969
Rb straf	234.523	221.013	230.941	235.639
Rb kanton	1.032.278	1.044.782	1.094.599	999.193
Rb VK	58.812	63.806	64.513	65.299
Rb belasting	-	17.280	20.910	18.752
Hof civiel	13.000	14.411	14.677	14.267
Hof straf	35.720	38.057	39.730	38.777
Hof belasting	15.800	3.800	3.158	6.430
CRvB	7.536	8.000	8.366	8.200
Totaal	1.696.967	1.719.545	1.791.250	1.687.204

* inclusief Nota van wijziging

Verwachte instroom

De instroomprognose 2006 is voor een belangrijk deel een trendextrapolatie gebaseerd op de feitelijke instroom². Inmiddels zijn realisatiecijfers beschikbaar tot en met augustus 2005. Op basis van deze inzichten wordt voor 2006 een totale instroom van 1.791.250 zaken verwacht. Dit betekent dat de instroom weer hoger zal zijn dan voorgaande jaren. Gemiddeld wordt over de jaren 2005-2008 een groei verwacht van 2 à 3% per jaar.

Productieafpraak in relatie tot verwachte instroom

Zoals uit tabel 1 blijkt is de verwachte instroom in 2006 hoger dan de gefinancierde productieafpraak met de Minister van Justitie. Dit komt voor een deel doordat de Minister van een lagere instroomprognose uitgaat dan de Raad voor de rechtspraak. Voor het grootste deel ontstaat het verschil doordat minder middelen beschikbaar zijn gesteld dan nodig om de verwachte instroom volledig te kunnen financieren.

Vanwege de maatschappelijke verantwoordelijkheid die de Rechtspraak heeft zal de Raad naar verwachting voor 2006 hogere productieafspraken maken met de gerechten dan met de Minister is afgesproken³. Dit kan gefinancierd worden door een deel van het eigen vermogen in te zetten. Deze extra inzet van het eigen vermogen is nog niet in de hier opgenomen cijfers verdisconteerd. Desondanks zal de productieafpraak op totaalniveau lager zijn dan de verwachte instroom. De Raad voor de rechtspraak verwacht niet dat de gerechten meer gaan produceren dan de aantallen die met hen worden afgesproken. De aandacht zal niet uitgaan naar meer productie boven de gemaakte afspraken, maar naar

¹ Exclusief de categorie 'akten en verklaringen'.

² De prognoses vreemdelingenzaken, belastingzaken en strafzaken vinden op andere wijze plaats.

³ De opgenomen productieafspraken in dit jaarplan betreffen de afspraken met de Minister. De afspraken tussen de Raad voor de rechtspraak en gerechten voor 2006 zijn ten tijde van het verschijnen van dit jaarplan nog niet bekend.

(het uitbouwen van) kwaliteitsbevorderende activiteiten. Uitgaande van de instroomverwachtingen betekent dit dat de werkvoorraden en de doorlooptijden de komende jaren gaan oplopen.

Consequentie voor werkvoorraden

Door de ontoereikende financiering nemen de werkvoorraden als aandeel van de verwerkingscapaciteit in 2006 gemiddeld met 3% toe ten opzichte van 2004.

Tabel 2: Voorraadontwikkeling in aantallen producten⁴

Product- groep	Toename voorraden t.o.v. 2004 op 31/12/2006⁵	Toename voorraad als deel van gefinancierde productie 2006
Rb civiel	10.000	+ 4%
Rb bestuur	- 100	0%
Rb straf	- ⁶	-
Rb kanton	49.000	+ 5%
Rb VK	- 7.000	- 11%
Rb belasting	-	-
Hof civiel	1.600	+ 11%
Hof straf	100	0%
Hof belasting	-	-
CRvB	1.000	+ 12%
Totaal	54.600	+ 3%

Consequentie voor doorlooptijden

In tabel 3 is de geschatte ontwikkeling in de doorlooptijden voor hoofdcategorieën van zaken in kalenderdagen opgenomen⁷. In het algemeen stijgen de doorlooptijden naar verwachting licht. De doorlooptijd wordt globaal gezien berekend over het traject dat een zaak instroomt bij een gerecht en het moment dat de zaak weer uitstroomt. De gegevens over 2003, 2004 en de eerste acht maanden van 2005 zijn realisatiecijfers. De gegevens over 2006 zijn berekend op basis van de ontwikkeling van de werkvoorraad in 2005 en de verhouding tussen de productieafpraak met de Minister en de verwachte instroom in 2006.

⁴ Indien de Raad met de gerechten hogere productieafspraken maakt dan met de Minister heeft dit uiteraard ook consequenties voor werkvoorraden (tabel 2) en doorlooptijden (tabel 3).

⁵ De toename van de voorraden is bepaald door het verschil te nemen tussen de door de Minister van Justitie gefinancierde productie en de door de Raad voor de rechtspraak verwachte instroom.

⁶ Als zich voorraden bij straf voordoen dan liggen deze zaken bij het OM.

⁷ Voor de geschatte doorlooptijden in 2006 van alle zaakstypes zie bijlage II.

Tabel 3: Geschatte ontwikkeling in doorlooptijden 2006 in kalenderdagen naar zaakscategorie

Zaakstype	2003	2004	1 ^e 8 mnd. 2005	verw. 2006
Rechtbank sector kanton				
Handelszaak met verweer	58	77	79	82
Rechtbank sector civiel				
Handelszaak met verweer	389	410	414	427
Rechtbank sector straf				
Strafzaak (meervoudig behandeld = MK)	139	102	114	114
Rechtbank sector bestuur				
Bestuurszaak	346	330	305	304
Gerechtshof				
Handel	521	521	473	512
Strafzaak (enkelvoudig of meervoudig behandeld)	-	-	-	-
College van Beroep voor het bedrijfsleven				
Bestuurszaak	494	417	457	457
Centrale Raad van Beroep				
Bestuurszaak	713	709	617	673

2 Uitvoering Agenda van de Rechtspraak

2.1 Organisatie van de vernieuwing

Het jaarplan voor 2006 is een uitwerking van de Agenda van de Rechtspraak 2005-2008. Om de ambities uit de Agenda waar te kunnen maken is het noodzakelijk dat de vernieuwing systematisch ter hand wordt genomen. In de afgelopen jaren is hiervoor een aanpak ontwikkeld met programma's en daaronder vallende projecten.

Door de Raad zijn programma's ingericht voor de ontwikkeling en implementatie van een kwaliteitssysteem (programma RechtspraakQ), voor de vernieuwing van processystemen en andere ict-toepassingen (programma Informatiemanagement), voor uniformering en verbetering van werkprocessen (programma Werkprocessen) en voor wetenschappelijk onderzoek (het Onderzoeksprogramma). In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op deze zogeheten themaprogramma's.

Door de gerechten en de Raad wordt samengewerkt in het programma Bedrijfsvoering (zie hoofdstuk 4) en de zogeheten sectorprogramma's voor respectievelijk de civiele sectoren en de sectoren bestuursrecht. De sectoren kanton participeren in het sectorprogramma Civiel. Het sectorprogramma Straf wordt begin 2006 afgesloten en bezint zich op het vervolg van dit programma. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de sectoren. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan de sectorprogramma's.

In 2006 kan gebruik gemaakt worden van drie nieuwe landelijke stafbureaus voor de strafsectoren, de civiele sectoren (inclusief kanton) en de sectoren bestuursrecht. De stafbureaus bieden een permanente ondersteuning voor de verschillende landelijke overleggen van sectorvoorzitters. Daarnaast worden er ondersteunende taken ten behoeve van de sectoren verricht, zoals het onderhoud van de procesreglementen en de sectorstatuten.

2.2 Doelstellingen

In de inleiding op dit jaarplan is aangegeven dat het in het teken staat van meer bestuurlijke aandacht voor kwaliteitsaspecten om een betere balans tussen kwantiteit en kwaliteit te bewerkstelligen. Deze balans is terug te vinden in de Agenda van de Rechtspraak 2005-2008. Daarin is het bekorten van het kwaliteitsaspect doorlooptijd niet meer het dominante doel. Het bekorten van doorlooptijden wordt enerzijds genuanceerd door te kiezen voor differentiatie en normering en wordt anderzijds afgezet tegen meer kwalitatieve doelstellingen zoals het bevorderen van rechtseenheid. Hierna wordt per doelstelling uit de Agenda ingegaan op de geplande activiteiten voor 2006.

Institutionele borging onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit

Het is van groot belang dat de Rechtspraak voldoet aan de hoogste eisen van onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit. Om deze eerste doelstelling van de Agenda te bereiken is het niet alleen nodig dat er regels en afspraken met betrekking tot integriteit worden geformuleerd, maar nog belangrijker is een inbedding van de waarden in de mensen en de cultuur. Er zijn met betrekking tot onpartijdigheid en integriteit drie niveaus te onderscheiden: instrumenten, mensen en cultuur.

Instrumenten

Door een wijziging van de Ambtenarenwet zijn binnenkort alle overheidsorganisaties verplicht een gedragscode te hebben. Het is de bedoeling dat in de gedragscode aandacht wordt besteed aan

beginselen van ethiek en integriteit. Enkele gerechten hebben al een gedragscode. Er wordt in 2006 een gedragscode ontwikkeld voor alle medewerkers van de Rechtspraak in samenwerking met de gerechtsbesturen.

Begin 2006 wordt door medewerkers uit de gerechten en de Raad bezien welke maatregelen de Rechtspraak al heeft genomen ter bevordering van de integriteit en wat de kwetsbaarheden van de organisatie zijn. Het resultaat hiervan is een overzicht met aanvullende activiteiten en instrumenten en concrete vervolgstappen die landelijk of lokaal kunnen worden opgepakt.

Een breed samengestelde werkgroep vanuit onder meer de NVvR, de presidentenvergadering en het directeurenberaad zal als vervolg op de in 2004 opgestelde Leidraad onpartijdigheid advies uitbrengen over de toelaatbaarheid van nevenfuncties en de bezoldiging daarvan.

Mensen

Integriteit is niet alleen te bereiken door de inzet van instrumenten. De basis wordt gevormd door integere mensen. Het is essentieel dat onpartijdigheid en integriteit een belangrijk onderdeel vormen in de werving en opleiding van rechters en gerechtsambtenaren. In 2006 zal de wijze waarop dit nu plaatsvindt tegen het licht worden gehouden en worden met name in het opleidingstraject verbeteringen doorgevoerd.

Cultuur

Voor een goede werking van het instrumentarium in de organisatie is een cultuur noodzakelijk waarin medewerkers elkaar kunnen en durven aanspreken op gedrag. Om dit te bereiken wordt in 2006 een opleidingsmodule integriteitsmanagement ontwikkeld voor bestuurders, teamleiders en sectormanagers. Vragen die daarin aan de orde komen zijn: Wat zijn integriteitsvraagstukken? Hoe stel je deze vraagstukken aan de orde? Hoe kun je bewerkstelligen dat medewerkers elkaar aanspreken? Vrijwel alle gerechten organiseren in 2006 de workshop Morele dilemma's. In deze workshop wordt door alle medewerkers van een gerecht gesproken over onderwerpen op het gebied van integriteit. De workshop draagt niet alleen bij aan de persoonlijke integriteit, maar bevordert ook een cultuurverandering.

Differentiatie zaaksbehandeling met normering doorlooptijden

Gerechtelijke procedures kunnen ruwweg worden ingedeeld in drie typen werkprocessen, namelijk bulkzaken, specialistische zaken en gewone zaken. De processoort 'bulkzaken' kent een hoog volume en een relatief lage complexiteit, terwijl het type 'specialistische zaken' een laag volume koppelt aan een relatief hoge complexiteit. In 2006 wordt de differentiatie verder ontwikkeld. Via Geldvordering online zal aanlevering van incassozaken via internet mogelijk worden gemaakt. Dat maakt het aanhangig maken van deze bulkzaken voor de rechtszoekende eenvoudiger. Op iets langere termijn leidt dit tot efficiencywinst voor de Rechtspraak. In de bestuursrechtspraak zal in deze sfeer een pilot starten. Aan de andere kant van het spectrum zal een onderzoek plaatsvinden naar mogelijkheden om het functioneren van bestaande specialistische rechtspraak, zoals de ondernemingskamer, de octrooikamer en de zogenaamde natte (vervoers)kamer verder te versterken en dit soort voorzieningen uit te breiden.

In 2006 worden normen ontwikkeld voor doorlooptijden. Op dit moment is nog niet bepaald voor welke soort zaken normeringen zullen worden opgesteld. De landelijke overleggen van sectorvoorzitters en de sectorprogramma's spelen een belangrijke rol bij de normering van de doorlooptijden. In de civiele sectoren worden de procesreglementen als uitgangspunt genomen, terwijl in de bestuurssector de nadruk ligt op het traceren van best practices ter verkorting van doorlooptijden. Voor de strafsectoren is deze materie minder van toepassing door het dwingender karakter van het procesrecht.

De invoering van een doorverwijzingsvoorziening naar mediation bij de gerechten hoort bij het streven van de Rechtspraak om de burger die vorm van geschilbeslechting te bieden die het beste past bij zijn geschil. De implementatie van deze voorziening is op 1 april 2005 van start gegaan en wordt in 2006 voortgezet. In dat jaar wordt bij de volgende gerechten een doorverwijzingsvoorziening ingevoerd: de hoven Den Haag en 's-Hertogenbosch, het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de rechtbanken te Zutphen, Breda, 's-Hertogenbosch, Maastricht, 's-Gravenhage, Dordrecht, Middelburg en Rotterdam. De rechtbank Almelo is in 2005 gestart met een gefaseerde invoering en rondt die begin 2006 af. Naar verwachting hebben alle gerechten op 1 april 2007 een doorverwijzingsvoorziening.

Bevorderen uniforme rechtstoepassing

De Raad voor de rechtspraak heeft de wettelijke taak om de uniforme rechtstoepassing te bevorderen. De nadruk in de Agenda wordt gelegd op het bevorderen van een hoge mate van (formele) uniformiteit onder meer door middel van het vaststellen van landelijk uniforme proces- of rolreglementen. Verder gaat het bijvoorbeeld om het ontwikkelen van handleidingen. Zo zijn in de afgelopen periode in het kader van het project Regie van het sectorprogramma Civiel drie handleidingen ontwikkeld (zie paragraaf 5.3.1). Daarnaast zal de uniforme rechtstoepassing worden bevorderd door het verder gemeengoed worden van structureel overleg tussen rechters die werkzaam zijn in een bepaalde discipline⁸ en door het verder verbeteren van de vakinhoudelijke informatievoorziening onder meer via het intranet (Intro en Porta Iuris). Voorbeelden hiervan zijn ook de per ressort opgerichte werkgroepen aandelen-leasezaken, die onder andere zijn ingesteld om meer eenduidigheid te krijgen in de behandeling van dit soort zaken. De door de werkgroepen opgestelde beslismodule wordt door alle kantonsectoren in het land gebruikt bij de behandeling van aandelen-leasezaken. Ten behoeve van de informatievoorziening over de inhoud van alle uitspraken in aandelen-leasezaken hebben alle rechters in het land toegang tot een database.

In 2006 zal de uniforme rechtstoepassing een nieuwe impuls worden gegeven door het organiseren van sectorale bijeenkomsten waarin wordt bezien of het zinvol is om de gebruiken en handleidingen met betrekking tot specifieke procedures, die elk gerecht in de loop der tijd heeft ontwikkeld en die vaak van elkaar verschillen, landelijk te uniformeren: dit met het oog op de voorspelbaarheid en inzichtelijkheid van die procedures, bijvoorbeeld voor de balie. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de vraag of dergelijke regels dienen te worden gepubliceerd en welke juridische betekenis deze toekomt.

Specialisatie door concentratie

Specialisatie door concentratie vraagt om samenwerking tussen gerechten. Op beperkte schaal wordt hier al invulling aan gegeven. Om meer zicht te krijgen op mogelijke en wenselijke samenwerkingsvormen tussen gerechten is in september 2005 door de Raad voor de rechtspraak en de Presidentenvergadering een commissie ingesteld onder leiding van de president van de rechtbank Almelo. Deze commissie Van der Winkel zal zich bij haar werkzaamheden niet beperken tot de problemen en mogelijkheden binnen de primaire processen van de gerechten, maar richt zich ook op vraagstukken binnen de bedrijfsvoering. Belangrijke onderwerpen in dit kader zijn de toenemende behoefte aan specialistische behandeling van zaken mede als gevolg van specialisatietendenzen bij advocatuur en het Openbaar Ministerie (OM), maar bijvoorbeeld ook de ideale schaalgrootte van gerechten. Zo komt de vraag aan de orde of er aanleiding is om de zaken die door het gespecialiseerde Functioneel parket worden aangebracht door gespecialiseerde rechters, bijvoorbeeld geconcentreerd in een rechtbank per ressort, te laten behandelen. Daarnaast wordt bezien of er reden is de rechterlijke

⁸ Overleggen van onder meer kinderrechters en rechters-commissarissen in insolventiezaken bestonden al geruime tijd. In 2005 is een overleg van rechters in letselschadezaken gestart en bij de rechtbank Rotterdam is het kenniscentrum financieel en economisch recht gevestigd.

werkzaamheden in verband met grote en ingewikkelde faillissementen te concentreren. Een eerste advies van de commissie moet voor de zomer van 2006 gereed zijn.

Vergroten transparantie

Het verschijnen van het visitatierapport (zie paragraaf 1.2) draagt in belangrijke mate bij aan het vergroten van de transparantie. Met dit rapport wordt extern inzicht gegeven over de stand van zaken met betrekking tot de organisatie en werkwijze van de rechtspraak. Verder is het streven in de eerste helft van 2006 kengetallen vast te stellen die het functioneren van de Rechtspraak als geheel en de afzonderlijke gerechten beschrijven. Het is de bedoeling deze kengetallen een centrale plaats te geven in de jaarstukken van de Rechtspraak, zodra deze betrouwbaar gemeten kunnen worden.

In de eerste helft van 2006 worden enkele voorlichtingsproducten opgeleverd specifiek gericht op jongeren, zoals een handboek ten behoeve van scholenvoorlichting, een lespakket en een jongerensite op internet. Voorts zal de aandacht verschuiven naar voorlichting aan justitiabelen door de informatievoorziening voorafgaand aan een gerechtelijke procedure te verbeteren. Ook op het gebied van de bekostiging van de kwaliteit worden in 2006 resultaten geboekt. Hiervoor wordt verder verwezen naar paragraaf 3.1.

2.3 Strategische vragen

In de Agenda van de Rechtspraak 2005-2008 zijn vier strategische vragen geformuleerd.

De vragen "Welk besturingsconcept past het beste bij de organisatie van de Rechtspraak in termen van effectiviteit?" en "Wat is de ideale schaalgrootte van de gerechten in Nederland en moet de huidige organisatie daarop worden aangepast?" worden meegenomen door de hiervoor genoemde commissie Van der Winkel en hebben nauwe samenhang met de lopende evaluatie van de Wet organisatie en bestuur gerechten en de Wet Raad voor de rechtspraak (zie paragraaf 2.4). Bij de aanpak zal hier rekening mee worden gehouden zodat de verschillende trajecten elkaar zoveel mogelijk aanvullen. De wetsevaluatie onder leiding van de commissie Deetman (commissie Evaluatie Modernisering Rechterlijke Organisatie) zal eind 2006 worden afgerond. Standpuntbepaling vanuit de Rechtspraak moet voor de zomer van 2006 plaatsvinden, zodat de commissie Deetman hier rekening mee kan houden bij het opstellen van haar eindrapport. In dit kader zullen onder andere gesprekken en een debat worden georganiseerd over de bestuurlijke onderbrenging van de sectoren kanton bij de rechtbanken. Centrale vraag zal zijn in welke vorm de verworvenheden van de kantonrechtspraak in de toekomst behouden kunnen worden.

De vraag "Moeten de toezichthoudende en de non-judiciële taken bij de Rechtspraak blijven?" valt uiteen in twee delen. Voor wat betreft de non-judiciële taken wordt de discussie gevoerd op basis van een WODC-rapport over dit thema. Daarnaast zal een standpunt worden bepaald ten aanzien van de toezichthoudende taken van de Rechtspraak zoals bij de schuldsanering. De beantwoording van de vraag "Kan de betrokkenheid van de burgers bij de rechtspraak worden vergroot?" wordt in 2006 ter hand genomen. Bekeken wordt in hoeverre experimenten op het terrein van publieksvoorlichting de betrokkenheid van de burger bij de rechtspraak kunnen vergroten. De antwoorden op deze vragen vormen een belangrijk uitgangspunt voor de volgende strategische agenda voor de periode 2008-2011.

2.4 Evaluatieprogramma

Hierboven is al gerefereerd aan de wetsevaluatie onder leiding van de commissie Deetman. In de tweede helft van 2005 en begin 2006 worden alle gerechten bezocht door onderzoekers van KPMG en de Universiteit Utrecht. Voor de volledige opzet van het evaluatieprogramma kan de website van de commissie geraadpleegd worden op www.evaluatiero.nl.

Twee trajecten uit het evaluatieprogramma worden door de Rechtspraak zelf uitgevoerd:

- De ontwikkeling van kengetallen voor de Rechtspraak.
- De evaluatie van een aantal beleids- en sturingsinstrumenten.

De ontwikkeling van kengetallen is reeds kort in paragraaf 2.2 onder Vergroten transparantie genoemd. Dit project is onderdeel van het programma Bedrijfsvoering.

De instrumenten die de Rechtspraak zelf gaat evalueren zijn het kwaliteitssysteem RechtspraakQ en het binnen de Rechtspraak ontwikkelde systeem van benchmarking. Beide evaluatieonderzoeken moeten voor de zomer van 2006 zijn afgerond zodat de commissie Deetman tijdig over de resultaten beschikt ten behoeve van het eindrapport.

2.5 Internationaal perspectief

De Rechtspraak draagt bij aan internationale samenwerking op het gebied van de rechtspraak en draagt bij aan de ontwikkeling van de rechtspraak in landen die nu nog een achterstand hebben op dit terrein. Daarbij gaat de aandacht vooral uit naar de (potentiële) toetreders tot de EU. In dit verband zijn er diverse uitwisselingen van personeel tussen de betrokken landen.

In 2006 ontwikkelen enkele werkgroepen in het verband van het European Network of Councils for the Judiciary (ENCJ) activiteiten met betrekking tot de relatie tussen rechtspraak en media, missie en visie voor Raden voor de rechtspraak, een gedragscode voor rechters en case-management-systemen. De contacten van het ENCJ met de instellingen van de EU en de Raad van Europa worden in 2006 versterkt.

In verband met de voortschrijdende Europeanisering van het recht zullen de activiteiten van het Eurinfraproject gecontinueerd en versterkt worden. In aanvulling daarop worden in 2006 uitwisselingsprogramma's tussen Nederland en EU-rechters ontwikkeld en zal in het kader van de ENCJ-activiteiten meer samenwerking met Europese functionele rechtersnetwerken (mededinging, handel, milieu, jeugd en familie, vreemdelingen etc.) tot stand worden gebracht.

In 2006 wordt onder auspiciën van de EU een begin gemaakt met de uitvoering van een samenwerkingsproject met Turkije, ten behoeve van oprichting van gerechtshoven aldaar. Zowel de Raad voor de rechtspraak als de hoven participeren in dit project. Ook de Zweedse Raad voor de rechtspraak is betrokken bij de uitvoering. Een beoogd neveneffect is om, waar mogelijk, Nederlandse medewerkers die binnen de Rechtspraak werkzaam zijn, te laten kennismaken met de Turkse (rechts)cultuur. Dit laatste draagt bij aan de wijze waarop de Rechtspraak haar rol in de heterogene Nederlandse samenleving wil vervullen.

De Raad ondersteunt de activiteiten van het Hague Forum for Judicial Expertise. Dit Forum organiseert op initiatief van de Raad voor de rechtspraak bijeenkomsten voor groepen buitenlandse rechters over de toepassing van relevante onderdelen van het internationale recht in de nationale rechtspraktijk. In 2006 zullen ten minste zes modules worden verzorgd.

3 Themaprogramma's

3.1 RechtspraakQ

RechtspraakQ is het gemeenschappelijk en overkoepelend kwaliteitssysteem van de Rechtspraak⁹. Om te komen tot een voortdurende en meetbare kwaliteitsverbetering wordt de ontwikkeling regelmatig gemeten. De gerechten voeren daartoe één keer in de twee jaar een gerechtsbrede positiebepaling uit. Daarnaast wordt één keer in de vier jaar een klantwaarderingsonderzoek en één keer in de vier jaar een medewerkerswaarderingsonderzoek gehouden. Voorts maken intervisie en een klachtenregeling deel uit van RechtspraakQ. Eén keer in de vier jaar wordt een rechtspraakbrede visitatie gehouden, voor het eerst in 2006 (zie paragraaf 1.2). In de Agenda van de Rechtspraak 2005-2008 is gesteld dat het systeem voor kwaliteitszorg in 2007 operationeel is.

De afgelopen twee jaar is vooral aandacht besteed aan de ontwikkeling van de kwaliteitsinstrumenten. Implementatie van RechtspraakQ vergt echter niet alleen concrete instrumenten, maar belangrijker is een cultuurverandering. Op alle niveaus (Minister - Raad, Raad - gerechtsbesturen, gerechtsbesturen - medewerkers) is meer bestuurlijke aandacht nodig voor relevante kwaliteitsaspecten. Met de ontwikkeling van RechtspraakQ is een goed instrumentarium gecreëerd voor deze bestuurlijke aandacht. In een professionele organisatie als de Rechtspraak zijn het echter niet de kwaliteitsinstrumenten die aanspreken, maar de inhoudelijke onderwerpen waarop het kwaliteitssysteem betrekking heeft en die de kwaliteit van de rechtspraak in de kern raken: professionele kwaliteitsaspecten, kennismanagement en onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit (zie paragraaf 2.2). In 2006 wordt voor deze onderwerpen beleid ontwikkeld, bijvoorbeeld met betrekking tot permanente educatie (zie paragraaf 1.2 en 4.3) en de motivering van vonnissen, ter ondersteuning van de bestuurlijke aandacht voor de kwaliteit van de rechtspraak.

De sectorprogramma's ondersteunen samen met het programma RechtspraakQ de implementatie van de onderwerpen uit de statuten in de gerechten. Er is een databank ontwikkeld waarin voorbeeldbeleid uit de gerechten is geplaatst. Daarnaast zal er een pool worden samengesteld van mensen uit de gerechten die ervaring hebben met het implementeren van de statuten. Deze mensen kunnen de projectgroepen die zich bezighouden met de implementatie van de statuten ondersteunen.

Naast deze inhoudelijke activiteiten wordt in 2006 het instrumentarium verder aangevuld. De volgende activiteiten zijn gepland.

Kwaliteit in de bekostiging

Zowel bij de Raad als bij de gerechten leeft de wens dat het in de bestuurlijke overleggen niet alleen gaat om productieaantallen, maar dat ook overwegingen omtrent kwaliteit een rol kunnen spelen. Het doel van het project Kwaliteit in de bekostiging, uitgevoerd in het kader van het programma Bedrijfsvoering, is de verbreding van het bestuurlijke debat over de essentiële kwaliteitseisen voor de Rechtspraak. De betreffende projectgroep is gevraagd het brede begrip kwaliteit te operationaliseren in een reeks relevante kwaliteitsaspecten (-indicatoren). Voor de kwaliteit van het rechtspreken is het bijvoorbeeld nodig dat er voldoende tijd is voor opleiding, jurisprudentieoverleg en voor studie en

⁹ Doel van dit systeem is de gerechten te ondersteunen in hun streven naar continue kwaliteitsverbetering. Belangrijkste pijlers vormen het gerechtstatuut, de sectorstatuten en het meesysteem van het rechterlijk functioneren. De statuten zijn te beschouwen als checklist van onderwerpen waarvoor een gerecht beleid moet formuleren. De statuten bevatten zowel onderwerpen met betrekking tot de kwaliteit van de organisatie als onderwerpen betreffende het rechterlijk functioneren.

reflectie. Verder moet er voldoende ruimte zijn voor het meelesen van vonnissen en het meervoudig afdoen van zaken. Voor elk van deze aspecten wordt een norm ontwikkeld en wordt aangeven in hoeverre de Rechtspraak aan deze essentiële kwaliteitseisen voldoet. Op de verschillende niveaus kunnen de uitkomsten van de projectgroep worden ingebracht: in de prijsonderhandelingen met de Minister, in de bestuurlijke overleggen en de interne verantwoordingsgesprekken. Het project kent een eerste oplevering begin 2006 en wordt medio 2006 afgerond. De set van indicatoren - met een normering (en waar mogelijk een meetinstrument) per indicator - zal zo dicht als mogelijk raken aan de "kernkwaliteit" van het rechtspreken. Voorwaarde is dat deze set wordt geaccepteerd op alle bestuurlijke niveaus en overtuigend is naar de professionals. De indicatoren die aangeven of de kwaliteit is bereikt (onder andere resultaten van klantwaarderingsonderzoek) worden meegenomen als kengetal (zie paragrafen 2.2 onder Vergroten transparantie en 4.2).

Meetsysteem van het rechterlijk functioneren

Het meetsysteem van het rechterlijk functioneren stelt het gerechtsbestuur in staat de kwaliteit van het rechterlijk functioneren in zijn gerecht te meten en te verbeteren. Het meetsysteem is in enkele gerechten ingevoerd. Dit jaar is in het hof 's-Hertogenbosch een project gestart dat het meetsysteem voor de hoven verder ontwikkelt. Dit project resulteert in 2006 in een meetsysteem voor de gerechtshoven.

Evaluatie van de opzet van het kwaliteitssysteem RechtspraakQ

In 2006 wordt de opzet van RechtspraakQ geëvalueerd. De centrale vraag luidt of, gegeven de bestaande kennis over de werking van soortgelijke kwaliteitssystemen en rekening houdend met de feitelijke situatie binnen de Rechtspraak, de opzet van RechtspraakQ en de voorgenomen aanvullingen zodanig zijn dat verwacht mag worden dat het de bij de implementatie verwachte effecten zal hebben. De directe aanleiding voor de evaluatie is het Besluit financiering rechtspraak dat ter zake een bepaling bevat. Onderdeel van het onderzoek is de vraag of het kwaliteitssysteem voldoende tegenwicht kan bieden aan het op productie gebaseerde financieringssysteem. Het onderzoek zal worden aangeboden aan de commissie Deetman in het kader van de wetsevaluatie.

3.2 Informatiemanagement

Het informatiebeleid heeft een belangrijk aandeel in de uitvoering van de Agenda. Het beleid is gericht op de uitvoering van een groot aantal projecten en de professionele ontwikkeling van de ict-organisaties. In het bijzonder wordt een aantal noodzakelijke ict-trajecten uitgevoerd ten behoeve van de invoering van vernieuwingen binnen de Rechtspraak. Het voor 2006 beschikbare kader is echter niet toereikend om alle geplande vernieuwingen op het gebied van ict doorgang te laten vinden. Er is daarom gekozen om prioriteit te geven aan het afmaken van de in gang gezette projecten en het op beperkte maar wel voldoende schaal doorgaan met vernieuwing. Concreet betekenen deze prioriteiten voor 2006 het volgende.

GPS, NIAS en ReIS vormen de (toekomstige) primaire processystemen voor de sectoren straf, civiel en bestuur en de basis waarop alle verdere vernieuwing wordt aangesloten. GPS en ReIS worden in 2006 voor een deel ingevoerd, namelijk GPS Loopzaken¹⁰ bij een aantal rechtbanken en ReIS bij de gerechtshoven. Daarbij ligt de focus op aantoonbaar verbeterde ondersteuning van de werkprocessen en meer betrouwbare (en te handhaven) productiegegevens.

¹⁰ Dit zijn - in hoofdlijnen - zaken die door de politierechter worden behandeld en waarbij geen voorlopige hechtenis is toegepast.

De ict-vernieuwing is met name gericht op elektronische uitwisseling van zaaks- en partijgegevens. Deze wordt via een beperkt aantal pilots met externe partijen en de ingebruikname van Geldvordering online ingericht. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om primaire processystemen tijdig aan te passen aan nieuwe wetgeving. In 2006 wordt tevens een begin gemaakt met de uitrol van Telehoren.

Het Landelijk Rekencentrum en de bijbehorende lokale faciliteiten worden zo spoedig mogelijk operationeel om tot de beoogde verlaging van (technische) beheerkosten te komen.

De rol van de Raad voor de rechtspraak blijft gelijk. Hij faciliteert de landelijke voorzieningen zoals de primaire processystemen, de rekencentra en de ict-organisaties en handhaaft de gemaakte afspraken met betrekking tot de dienstverlening van Ictro, Bistro, maar ook de daarvoor noodzakelijke voorwaarden als standaardisering, uniformering en dergelijke. De gerechten leveren deskundigheid en capaciteit voor de projecten, medebesturing van de ict-organisaties en nemen de verantwoordelijkheid voor de invoering van de nieuwe primaire processystemen en de uitvoering van de pilots. Zij houden zich aan gemaakte afspraken met betrekking tot inkoop (pc's, software, randapparatuur), ontwikkeling van nieuwe (lokale) systemen en wijzigingsprocedures.

3.3 Werkprocessen

De inspanningen in de jaren 2002-2005 zijn gericht geweest op het landelijk (uniform) beschrijven, verbeteren en borgen van werkprocessen. Voor de periode 2005-2008 ligt de nadruk op differentiatie van zaaksbehandeling en normering van doorlooptijden, zoals besproken in paragraaf 2.2. Het themaprogramma levert de kaders voor en aanvullende expertise aan de projecten van de sectorprogramma's die zich richten op werkprocessen. Kort samengevat vinden in de sectoren de volgende activiteiten plaats.

De strafsectoren van de rechtbanken spannen zich in om nieuwe gestroomlijnde werkprocessen te implementeren die mogelijk worden door de invoering van GPS, een majeure operatie. In de civiele sectoren wordt voortgegaan met het ontwikkelen van procesreglementen voor verzoekschriftprocedures. De procesreglementering brengt een verdere landelijke uniformering van de werkwijze, maar biedt ook het aangrijpingspunt voor normering van doorlooptijden.

In de sectoren bestuursrecht loopt een project voor het uniform beschrijven van de werkprocessen. Dit project richt zich in 2006 vooral op het identificeren van best practices om tot verkorting van doorlooptijden te komen.

3.4 Wetenschappelijk onderzoek

In het door de Raad voor de rechtspraak vastgestelde onderzoeksprogramma voor de periode 2005-2006 is prioriteit toegekend aan onderzoeksvragen die betrekking hebben op de kwaliteit en doelmatigheid van het primaire proces van de rechtspraak en vraagstukken die verband houden met de inrichting van de interne organisatie. Onderstaande beperkt zich tot die prioritaire projecten. De volgende onderzoeken worden in 2006 uitgevoerd.

De kwaliteit van het strafrechterlijk oordeel

Via dit onderzoek wordt met behulp van een vergelijking van het beslissingsproces in meervoudige strafkamers en parallelle lekenpanels beter inzicht verkregen in de factoren die een belangrijke invloed hebben op (verschillen in) het beslissen van leken en professionals. Dit onderzoek beoogt daarmee zicht te bieden op de eigenheid van de professionele rechterlijke oordeelsvorming.

De inzet van deskundigen in de rechtspraak

Via dit onderzoek wordt de vraag beantwoord welke inbreng van materiële deskundigheid in de juridische procedure onder welke omstandigheden het meest aanbevelenswaardig is. Zowel het perspectief van de doelmatigheid en doorlooptijd van de procedure als dat van de professionele kwaliteit van het rechterlijk oordeel komt daarbij aan de orde.

De professionaliteit onder druk

De opgave van dit project is zichtbaar te maken in welke mate de professionele kwaliteit van de werkzaamheden in het primaire proces, in de ervaring van de direct betrokkenen onder druk staat en welke factoren die onwenselijke situatie veroorzaken.

Schaalgrootte en andere determinanten van productiviteit

Informatie over de productie en inzet van middelen van de gerechten wijst op verschillen tussen de gerechten in productiviteit en daarmee in kostprijzen. Vele factoren kunnen hierbij een rol spelen. De vraag is in welke mate er feitelijk sprake is van onderliggende verschillen in doelmatigheid en wat de achtergronden daarvan zijn. De invloed van schaalgrootte vraagt daarbij bijzondere aandacht in verband met de wijze van financiering van de gerechten.

Hoger beroep

Het appèlpercentage vormt een van de kengetallen van de Rechtspraak. Een dergelijk getal is echter vatbaar voor meerdere interpretaties. Zo kan de omvang van hoger beroep verwijzen naar de organisatie van het rechtspraakproces maar evenzeer betrekking hebben op omstandigheden gelegen buiten de invloedssfeer van de rechtspraak. Het voorgenomen onderzoek beoogt inzicht te verkrijgen in de mate waarin rechtspraakinterne dan wel -externe factoren de omvang van het hoger beroep beïnvloeden.

Delegatiepatronen

Efficiënte afdoening kan delegatie vergen, zowel van rechters naar juridisch ondersteunend medewerkers als van deze laatste medewerkers naar medewerkers van de administratie. Op landelijk niveau wordt in beeld gebracht in welke mate en op welke wijzen delegatie thans gestalte krijgt en wat het doelbereik daarvan is.

Integraal management

De Wet organisatie en bestuur gerechten en de Wet Raad voor de rechtspraak zijn onderwerp van een omvangrijk evaluatieprogramma onder leiding van de commissie Deetman (zie paragrafen 2.3 en 2.4). Met het oog op de eigen positiebepaling in de evaluatie is het wenselijk dat inzicht wordt verkregen in opgedane ervaringen met integraal management elders binnen de publieke sector zodat de ervaringen van de Rechtspraak enig reliëf krijgen bij de latere beoordeling.

Versterking en uitbreiding van specialistische voorzieningen

De Rechtspraak beschikt over een aantal hoogwaardige, specialistische voorzieningen, zoals de ondernemingskamer en de octrooikamer. Bezien zal worden of deze voorzieningen versterkt kunnen worden en of dergelijke voorzieningen ook voor andere categorieën van zaken moeten worden gecreëerd.

Evaluatie van de opzet van het kwaliteitssysteem Rechtspraak.

Zie paragraaf 3.1.

4 Verbetering bedrijfsvoering

4.1 Programma Bedrijfsvoering

Daar waar 2005 het jaar van de opstart kan worden genoemd, worden 2006 en 2007 voor de projecten die deel uitmaken van het programma Bedrijfsvoering¹¹ het oogstjaar. Het project Ontwikkeling PICOFAH-taken en overhead is wat later van start gegaan en zal in 2007 komen met adviezen voor de doelmatige inrichting van de PICOFAH-functies op basis van de gezamenlijk vastgestelde kwaliteits- en kwantiteitsmaatstaven.

4.2 Informatievoorziening

Een van de in het programma Bedrijfsvoering genoemde doelstellingen betreft het onderwerp "transparante bekostiging". Dit onderwerp vereist een meer nauwkeurige verantwoording en een daarop toegesneden informatievoorziening. Drie projecten leveren een belangrijke bijdrage aan deze doelstelling: *infoRM*, Kengetallen en Kwaliteit in de bekostiging. Het laatste project is behandeld in paragraaf 3.1.

InfoRM

Het programma *infoRM* heeft als doelstelling het verbeteren van de management- en beleidsinformatie binnen de Rechtspraak. Onderdelen van *infoRM* zijn Stuurhut en Datawarehouse. Stuurhut en Datawarehouse verzamelen en presenteren de bestuurlijke gegevens over de verschillende processystemen. In 2006 wordt Stuurhut gecompleteerd met financiële en personele gegevens en sluit aan op ReIS en GPS (zie paragraaf 3.2) via een tijdelijke voorziening en op termijn via het Datawarehouse. Om de betrouwbaarheid en tijdigheid van de informatievoorziening te waarborgen, wordt een start gemaakt met de inrichting van een beheerorganisatie.

Kengetallen

In 2006 wordt een beperkte set kengetallen in gebruik genomen die een beeld geeft van het functioneren van de Rechtspraak. Deze set kengetallen zal zich richten op:

- productie en financiën;
- mens en organisatie;
- kwaliteit.

De kengetallen op het gebied van kwaliteit worden in samenwerking met het project Kwaliteit in de bekostiging ontwikkeld. Het gebruik van de set kengetallen maakt het beter mogelijk prestaties op meerdere dimensies te vergelijken en helpt bij het identificeren en ontwikkelen van best practices op een breed terrein.

'Informatieprotocol rechtspraak Minister van Justitie – Raad voor de rechtspraak'

Per 1 januari 2006 wordt het herziene 'Informatieprotocol rechtspraak Minister van Justitie – Raad voor de rechtspraak' van kracht, waarin de informatie-uitwisseling tussen de Minister en de Raad concreet wordt geregeld. Redenen voor deze herziening zijn de overgang naar een nieuw financieringssysteem voor de Rechtspraak en de invoering van een baten-lastenstelsel per 1 januari 2005. De gegevensverstrekking volgens de in de bijlage van het protocol gegeven specificatie is reeds van toepassing voor gegevens over het jaar 2005 (jaarverslag 2005).

¹¹ Voor een kort overzicht van alle projecten binnen het programma Bedrijfsvoering zie bijlage III bij programma Bedrijfsvoering.

4.3 Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid blijft in ontwikkeling. In vervolg op voorgaande jaren ligt in 2006 de nadruk op de implementatie van al eerder ontwikkeld beleid.

Het project Implementatie p-instrumentarium van het programma Bedrijfsvoering is erop gericht de personeelsinstrumenten die inmiddels zijn ontwikkeld te implementeren in de gerechten en ontbrekende instrumenten te ontwikkelen. In 2006 en begin 2007 komen leergangen voor P&O-adviseurs en voor leidinggevendenden beschikbaar. Deze leergangen zijn primair gericht op de toepassing van de verschillende instrumenten.

Begin 2006 krijgt de Raad voor de rechtspraak advies van een werkgroep hoe kwaliteit geborgd kan worden door een zekere verplichting tot permanente educatie, bijvoorbeeld door het hanteren van een minimum aantal dagdelen, een mogelijk alternatief voor puntensystemen zoals gebruikt bij andere beroepsgroepen. Zorgen dat de professionals van de Rechtspraak up to date blijven, is een van de manieren om kwaliteit te garanderen. In de loop van 2006 bepaalt de Raad zijn standpunt over dit advies.

In een traject onder leiding van de Minister van Justitie wordt mede vanuit de Raad bezien of het mogelijk is om wijzigingen aan te brengen in het functiegebouw van de rechterlijke macht. Het doel vanuit de Rechtspraak hierbij is een modern loopbaanbeleid, dat een loopbaan als manager/bestuurder én als inhoudelijk professional op een consistente wijze ondersteunt en mede zorgt voor borging en ondersteuning van de benodigde kwaliteit in de organisatie.

4.4 Ontvlechting gerechten-OM

Het OM omarmt binnen de operatie Het OM Verandert de shared service gedachte. Dat betekent voor meerdere PIOFAH-taken dat daar waar gerecht en parket nog niet zijn ontvlochten, dit alsnog aan de orde is. Op lokaal niveau trekt het OM zich voor bepaalde PIOFAH-taken terug. Dit kan ook tot gevolg hebben dat onderdelen van het OM elders gehuisvest worden.

Wanneer sprake blijft van gemeenschappelijke huisvesting, worden de huisvestingstaken en de aan huisvesting gerelateerde taken door een organisatieonderdeel uitgevoerd dat zowel het OM als de Rechtspraak ondersteunt.

In 2006 spannen de gerechten waar de ontvlechting speelt zich in deze zorgvuldig te laten verlopen met behoud van de kwaliteit van de bedrijfsvoering en zo min mogelijk kosten voor de betrokken partijen. Na de ontvlechting gaat het OM "zijns weegs" en zullen sommige gerechten gedwongen zijn bepaalde organisatieonderdelen gezamenlijk te organiseren.

4.5 Huisvesting

De kwaliteit van de huisvesting moet blijvend gewaarborgd worden. In 2006 gaat hiertoe de op te stellen "baseline huisvesting" als richtlijn voor de gerechten dienen. In dit document wordt de relevante wet- en regelgeving op het terrein van bouw en gebruik van huisvesting verzameld, toegesneden op de situatie en het gebruik van gerechtsgebouwen. Lokale implementatie kan in 2006 en 2007 volgen. Tevens is er aandacht voor de ontwikkeling van de huisvestingsvoorraad van de Rechtspraak, waarvan de relatie tussen ict en huisvesting een belangrijk aspect is.

Mede in het licht van de operatie Het OM Verandert en de in 2005 ingezette financiële ontvlechting van de huisvesting ligt er de uitdaging de centrale huisvestingsbegroting in meerjarig perspectief beheersbaar en gezond te houden. De effecten van de veroudering van het huisvestingsbestand dat grotendeels in het kader van het project JR-120 tot stand is gekomen, spelen daarbij een rol.

Voor het hof en het ressortparket Amsterdam wordt nieuwbouw gerealiseerd op het WesterIJdock. In 2006 vindt de ontwerpfasen plaats; oplevering is voorzien voor 2010. Ook voor de rechtbank Zwolle-Lelystad wordt nieuwbouw gerealiseerd. Oplevering is voorzien voor 2010. Het arrondissementsparket blijft conform de huidige situatie elders in Zwolle gevestigd.

Uiterlijk in het voorjaar van 2006 is de langetermijnprognose bekend voor de ontwikkeling van de huisvestingskosten bij de rechterlijke organisatie, op te stellen in samenwerking met de Rijksgebouwendienst. Die prognose is uitgangspunt bij het maken van de nieuwe prijsafspraken met Justitie (zie hoofdstuk 6).

4.6 Communicatiebeleid

In aanvulling op andere elementen van communicatie die al elders in dit jaarplan aan de orde kwamen, met name in paragraaf 2.2, verdient het volgende vermelding.

Sinds de oprichting van de Raad voor de rechtspraak is het aantal perscontacten elk jaar toegenomen. Het oorspronkelijke uitgangspunt in de persvoorlichting om als rechtspraak zoveel mogelijk buiten het maatschappelijk debat te blijven is niet altijd houdbaar gebleken. Daarnaast zijn rechters zich steeds meer bewust van de publieke aandacht voor de behandeling van gevoelige zaken en is er behoefte bij rechters om zich hier beter op voor te bereiden. In navolging van de pools van woordvoerders in de straf- en familiesector wordt in 2006 gewerkt aan de vorming van woordvoerderpools in de sectoren civiel, kanton en bestuur. Toenemende kritiek vanuit de media op de persrichtlijn leidt in 2006 tot een hernieuwde bezinning op gemeenschappelijke vertrekpunten ten aanzien van de persvoorlichting en de wijze waarop de perscontacten binnen de Rechtspraak optimaal georganiseerd kunnen worden.

4.7 Risicobeheersing

In dit jaarplan zijn verschillende doelstellingen geformuleerd. Gedurende het jaar kunnen situaties ontstaan die de realisatie van deze doelstellingen in de weg staan. Getracht is deze risico's vooraf te onderkennen en er zijn maatregelen genomen om het ontstaan van deze gebeurtenissen te voorkomen of de gevolgen ervan zoveel mogelijk in te perken. Op landelijke niveau zijn de volgende risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering geïdentificeerd.

Onvoldoende middelen

Voor het jaar 2006 zijn door de Minister van Justitie minder middelen aan de Rechtspraak toegekend dan op grond van de bestaande financierings- en productieafspraken mocht worden verwacht. Het risico is groot dat op verschillende niveaus zowel voor wat betreft het primaire proces als op facilitair gebied de Rechtspraak zal worden geconfronteerd met een noodzaak tot bijstellen van afspraken en/of maken van nieuwe keuzes waarvan de gevolgen op dit moment nog niet kunnen worden overzien.

Vanwege de maatschappelijke verantwoordelijkheid die de Rechtspraak heeft wil de Raad dit risico – voor zover mogelijk – ondervangen door binnen de huidige budgettaire kaders zo veel mogelijk geld beschikbaar te stellen voor productieafspraken met de gerechten. Zo zal een deel van het naar

verwachting per ultimo 2005 door de Rechtspraak opgebouwde eigen vermogen worden aangewend voor hogere productieafspraken met de gerechten dan de aantallen die de Minister financiert.

Ict

Ict-afhankelijkheid wordt ook in 2006 als een risico gezien. De Rechtspraak is in de afhandeling van zaken in toenemende mate afhankelijk van automatisering en derhalve van de procesondersteunende systemen. De vernieuwingslagen die de Rechtspraak met behulp van ict hoopt door te voeren, blijken in de praktijk eveneens risico's met zich te brengen.

De Rechtspraak zal bij ict zoveel mogelijk het bedrijfszekerheidscriterium hanteren en duidelijke afspraken maken met externe leveranciers. Daarnaast zal de planningsdiscipline worden aangescherpt.

Gevolgen van Het OM Verandert

De ontwikkelingen bij het OM schat de Rechtspraak opnieuw als een risico in, omdat er ook in 2006 nog vragen zijn omtrent de uitwerking hiervan op het primair proces van de Rechtspraak en op gebieden als huisvesting en personeel. In overleg met het OM worden deze gevolgen in kaart gebracht en besproken.

5 Sectoren

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan belangrijke activiteiten en ontwikkelingen in de verschillende sectoren. Hierbij moet niet uit het oog worden verloren dat de bestuursafspraken door de Raad voor de rechtspraak niet met de sectoren worden gemaakt, maar met de gerechtsbesturen. Het gerechtsbestuur is immers volledig verantwoordelijk voor het functioneren van het betreffende gerecht. Integraal management impliceert collegiale verantwoordelijkheid binnen het gerechtsbestuur, waarin naast de voorzitter van het gerechtsbestuur en de directeur bedrijfsvoering, alle sectorvoorzitters zitting hebben. Het jaarplan Rechtspraak is daarom voor een groot gedeelte gebaseerd op de jaarplannen van de afzonderlijke gerechten. Deze duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling staat er niet aan in de weg dat over de gerechten heen steeds meer wordt samengewerkt op sectorniveau in bijvoorbeeld de sectorprogramma's.

Alle sectorprogramma's kennen projecten over kwaliteit, werkprocessen en ict. Deze projecten zijn al in hoofdstuk 3 (paragrafen 3.1 tot en met 3.3) aan de orde gekomen en worden hieronder niet meer genoemd.

5.2 Sector strafrecht

5.2.1 Sectorprogramma Straf en follow-up

Het sectorprogramma is eind 2005 gereed, met uitzondering van het project dat ziet op de ict-ontwikkeling in de strafsectoren en dat onder andere de invoering van GPS in de gerechten begeleidt. Begin 2006 wordt een afsluitende conferentie gehouden waarin de bereikte resultaten van het programma worden gepresenteerd. Tegelijk worden plannen ontwikkeld voor de follow-up van het programma. Hierbij gaat het enerzijds om het borgen van de resultaten en anderzijds om nieuwe projecten. Bij deze laatste staat de kwaliteit van het strafrechterlijke werk en de strafrechterlijke oordeelsvorming centraal.

In dit verband is onder meer gebleken dat er op bepaalde deelterreinen behoefte is aan zowel verdere juridische kennisverdieping, als aan de verbetering van de toegankelijkheid voor rechters van (actuele) inhoudelijke kennis. Dit betreft onder meer de deelterreinen beoordeling van forensische deskundigenrapportages, cybercrime en complexe fraudezaken. De Raad zal op deze terreinen het landelijk overleg van voorzitters strafsectoren ondersteunen bij het ontwikkelen en implementeren van concrete voorstellen om in deze kennisbehoeften te voorzien. Naast cursustrajecten wordt daarbij onder meer gedacht aan het ontwikkelen van expertgroepen en kenniscentra en aan producten als checklists en handleidingen.

Wat betreft het beter toegankelijk maken van informatie gaan de gedachten bijvoorbeeld uit naar de inrichting van ict-portalen. Daardoor worden zowel actuele inhoudelijke informatie als "best practices" bij andere gerechten of van andere strafrechters beter en sneller toegankelijk. Voorts kunnen binnen dergelijke ict-portalen mogelijk besloten internetfora worden opgezet waarbinnen rechters veilig en eenvoudig over meer complexe rechtsvragen van gedachten kunnen wisselen.

Daarnaast zal de Raad initiatieven stimuleren voor de verdere ontwikkeling van specifiek rechterlijke competenties. Daarbij kan het gaan om uiteenlopende aspecten van het rechterlijk functioneren zoals:

het (zowel binnen als buiten de raadkamer) hanteren van mentale druk, de optimalisering van de besluitvormingsprocessen en de oordeelsvorming in complexe strafzaken, het managen van grote of vanuit een oogpunt van veiligheid of media-aandacht "bijzondere" strafzaken en strafzittingen, het goed ondervragen van getuigendeskundigen en het deugdelijk en begrijpelijk motiveren van vonnissen. Ook zal de rol van de rechter-commissaris in 2006 nader worden doordacht.

5.2.2 Overige ontwikkelingen straf

Veiligheidsprogramma en Modernisering Strafrechtstoepassing

Als onderdeel van het in 2004 gestarte Veiligheidsprogramma is een omvangrijke wetgevingsoperatie gestart. Op 1 november 2005 is het wetsvoorstel Betekeningsvoorschriften in werking getreden en in 2006 treden de wetsvoorstellen Stroomlijning hoger beroep en Telehoren in werking. Deze wetsvoorstellen hebben soms ingrijpende gevolgen voor de processuele inrichting en beoordeling van strafzaken door de gerechten.

Naast het Veiligheidsprogramma loopt het traject van de Modernisering sanctietoepassing (MST), dat tot doel heeft tot een betere en efficiëntere strafrechtelijke sanctietoepassing te komen. Voor 2006 en 2007 zal dit traject onder meer leiden tot (de invoering van) wetsvoorstellen op het vlak van de voorwaardelijke invrijheidsstelling, de aan voorwaardelijke straffen te verbinden voorwaarden en de invoering van elektronische detentie als nieuwe hoofdstraf. Daarnaast is er binnen het MST-traject bijzondere aandacht voor de verbetering van de afstemming van de werkzaamheden van de verschillende betrokken partijen in het strafproces en de verzameling van gegevens over de keteneffectiviteit.

LCM

Het Landelijk Coördinatiecentrum Megazaken (LCM) bewerkstelligt een doelmatiger en efficiënter behandeling van megazaken¹². Spreiding van megazaken over de verschillende rechtbanken is daarbij een van de instrumenten. Daarnaast inventariseert en registreert het LCM nauwgezet hoeveel tijd de gerechten (op alle niveaus) daadwerkelijk met de behandeling van deze zaken kwijt zijn. Beoogd wordt dat door deze registratie de planning van megazaken nog verder zal kunnen worden verbeterd. Daarnaast wordt het mogelijk te beoordelen of de financiële vergoeding die de gerechten voor de behandeling van deze zaken nodig hebben, in een reële verhouding staat tot de middelen die voor de behandeling daarvan ter beschikking worden gesteld. Te verwachten is dat in 2006 vanuit het LCM de eerste cumulatieve cijfermatige gegevens over het tijdsbeslag van megazaken beschikbaar komen. In 2006 wordt het LCM geëvalueerd.

Gevolgen OM-afdoening

In juni 2005 is door de Tweede Kamer het wetsvoorstel OM-afdoening aangenomen. Als gevolg van dit wetsvoorstel zal een groot aantal strafzaken niet meer aan de rechter worden voorgelegd. Thans volgt bij niet-betaling van een strafrechtelijke boete altijd een zitting. Na invoering van de OM-afdoening vindt alleen nog een zitting plaats indien betrokkene nadrukkelijk verzet heeft aangetekend tegen de hem toegezonden strafbeschikking. De invoering wordt voorzien voor 1 juli 2006. Of deze datum wordt gehaald zal voornamelijk afhangen van de vraag of per die datum de verschillende automatiseringssystemen op de nieuwe wetgeving zijn ingericht. Voor de gerechten heeft de invoering van de OM-afdoening - zoals de prognoses nu luiden - tot gevolg dat er uiteindelijk medio 2007 jaarlijks zo'n 6.000 politierechterzaken minder te behandelen zullen zijn en zo'n 40.000 kantonzaken. Daartegenover staat dat volgens een eerste doorrekening vanuit het zogenaamde SMS-model

¹² Een megazaak is een strafrechtelijk dossier dat dertig of meer zittingsuren meervoudige kamer vergt.

(simulatiemodellen strafrechtketen) de kantonrechters medio 2007 tienduizenden extra dwangmiddelenzaken te verwerken krijgen. Op iets langere termijn zullen als gevolg van deze wetgeving waarschijnlijk ook in potentie grote aantallen procedures over bestuurlijke boetes via deze afdoeningsystematiek door de kantonrechter moeten worden behandeld. Het is evident dat een en ander vooral van de sectoren kanton de nodige organisatorische, personele en logistieke aanpassingen zal vergen. De Raad voert hierover structureel overleg met het Ministerie van Justitie en ketenpartners, zoals het OM en het Centraal Justitieel Incasso Bureau.

5.3 Sector civielrecht

5.3.1 Sectorprogramma Civiel

De versterking van de regiefunctie van de civiele rechter is een belangrijk onderdeel van het sectorprogramma. In 2006 zijn enkele handleidingen gereed: een handleiding voor de procesgang na de conclusie van antwoord, een handleiding voor de wijze waarop de bewijslevering dient plaats te vinden, een handleiding voor het (voorlopig) deskundigenbericht/verhoor. Ook worden een leidraad met informatie van het gerecht voor deskundigen en een instructie over het inrichten van de dagvaarding en de conclusie van antwoord gemaakt.

Het project Landelijk Procederen begeleidt de gerechten bij de voorbereiding van de voorgenomen afschaffing van het procureaat. Het elektronisch rolberichtenverkeer is een van de randvoorwaarden om de gevolgen van het afschaffen van het procureaat binnen de gerechten op te kunnen vangen. In 2006 zullen de rechtbanken die thans nog werken met een mondelinge rol overgaan op een schriftelijke rol. De ontwikkeling van wizards is inmiddels uitgebreid tot de hoven, kanton en familie en jeugd. De behoefte aan wizards binnen de gerechten blijkt groot te zijn.

De procesreglementen zullen, in navolging van de succesvolle invoering van de reglementen voor familie en jeugd, ook worden gemaakt voor de handelssectoren van de rechtbanken en hoven. Ter voorbereiding van de periode na de invoering van ReIS, is binnen het programma een vooronderzoek uitgevoerd door middel van een inventarisatie bij alle gerechten op het gebied van ict en de gewenste ontwikkelingen daarbij. Naar aanleiding hiervan gaan twee pilots van start die in 2006 worden afgerond. Het gaat om een pilot Elektronische rol en een pilot Insolventies. De resultaten worden gebruikt bij de verdere ontwikkeling van ReIS.

Bij Geldvordering online wordt na een testfase een landelijke standaard voor dagvaardingen via rechtspraak.nl aangeboden. Deze standaard en de mogelijkheid om onbetwiste geldvorderingen via internet in te dienen kunnen de doorlooptijden verkorten en de kosten terugbrengen.

In 2006 worden de meeste activiteiten van het sectorprogramma Civiel afgerond en geïmplementeerd bij de gerechten. De producten zullen worden overgedragen aan het landelijk stafbureau civiel (zie paragraaf 2.1).

5.3.2 Overige ontwikkelingen civiel

Fundamentele herbezinning procesrecht

De commissie Fundamentele herbezinning Nederlands burgerlijk procesrecht zal haar eindrapport begin 2006 presenteren. De Raad voor de rechtspraak geeft na consultatie van de gerechten een reactie op het eindrapport.

Europees Betalingsbevel

Naar verwachting zal in het voorjaar 2006 de Verordening Europees Betalingsbevel voor grensoverschrijdende onbetwiste geldvorderingen worden vastgesteld. Hoewel de verordening pas in 2008 in werking zal treden, wordt in 2006 met de voorbereiding begonnen. Deze voorbereiding richt zich voornamelijk op de werkprocessen en de verwerking van elektronische formulieren.

5.4 Sector kanton

5.4.1 Ontwikkelingen kanton

Wijziging competentiegrens kantonrechter

De Minister van Justitie zal – conform het advies van de Raad voor de rechtspraak – de besluitvorming over een mogelijke verhoging van de competentiegrens van de kantonrechter in civiele zaken betrekken in een breder verband: onder andere fundamentele herbezinning van het Nederlands burgerlijk procesrecht, de evaluatie van Wet op de rechterlijke organisatie en Europese wet- en regelgeving. Niet eerder dan eind 2006 wordt duidelijk welk besluitvormingstraject gevolgd zal worden.

Ontslagrecht

De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel Wijziging WW-stelsel en ontslagrecht in behandeling. Dit wetsvoorstel bevat onder andere een beperking van de verwijtbaarheidstoets en zal volgens planning in het najaar 2006 in werking treden. Als gevolg daarvan zal het grootste deel van de weinig bewerkelijke pro forma ontbindingszaken bij de kantonrechter verdwijnen. Naar verwachting zullen de kantonrechters na inwerkingtreding van het wetsvoorstel jaarlijks maximaal 10.000 pro forma ontslagzaken voorgelegd krijgen. Het wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor de 14.000 bewerkelijker betwiste ontbindingszaken.

Overig

De sectoren kanton participeren in het sectorprogramma Civiel (zie paragraaf 5.3.1). Het wetsvoorstel OM-afdoening (zie paragraaf 5.2.2) heeft ook gevolgen voor de kantonsectoren.

5.5 Sector bestuursrecht

5.5.1 Sectorprogramma Bestuur

Binnen het sectorprogramma Bestuur zijn verbeteren van kwaliteit, verkorten van doorlooptijden en vergroten van doelmatigheid in het primaire proces belangrijke doelstellingen. Door het uniformeren van werkprocessen met behulp van te ontwikkelen landelijke referentiemodellen en een beschrijving van de best practices wordt gewerkt aan het realiseren van deze doelstelling. Deze modellen (voor bodemprocedure en voorlopige voorziening) en de beschrijving worden in 2006 bij de gerechten geïmplementeerd.

Ook het ontwikkelen van wizards (bouwstenen voor uitspraken) speelt hier een belangrijke rol. Binnen het sectorprogramma zullen de wizards voor WOZ-zaken in het najaar van 2005 gereed zijn, zodat ze in 2006 bij de gerechten geïmplementeerd kunnen worden. Voorts wordt in 2006 gewerkt aan het ontwerpen van wizards voor overige rechtsgebieden binnen het bestuursrecht.

In het kader van het verbeteren van de samenwerking tussen de sectoren bestuursrecht is concentratie van bestuursrechtspraak in eerste aanleg een aandachtspunt binnen het sectorprogramma. In dit kader wordt de samenwerking tussen de rechtbanken in de regio Noord-Holland geëvalueerd en in kaart

gebracht vanuit het perspectief van specialisatie van bestuursrechtspraak door het concentreren van categorieën van zaken.

Er wordt een pilot uitgevoerd bij de rechtbank Rotterdam inzake de bijzondere competenties (NMa- en OPTA-zaken) waarbij de procesgang zoveel mogelijk wordt gedigitaliseerd. Daarbij wordt rekening gehouden met mogelijke juridische obstakels. De pilot zal in 2006 beginnen. Tegelijkertijd wordt in overleg met wetgevingsjuristen van het Ministerie van Justitie, een traject doorlopen om juridische belemmeringen voor digitaal procederen via wetgeving op te heffen. Dit traject zal wellicht pas in 2007/2008 resultaten opleveren in de vorm van aangepaste wetgeving. Ook wil het sectorprogramma in 2006 een tweede pilot starten voor het elektronisch berichtenverkeer.

In navolging van de sectoren straf en civiel wordt een commissie Verbetervoorstellen ten behoeve van de sectoren bestuursrecht opgericht. In essentie gaat het hierbij om de ideeën over de procesvoering die leven bij de rechterlijke en gerechtsambtenaren, te verzamelen en te bewerken tot concrete verbetervoorstellen. Het gaat om direct overneembare en op redelijk korte termijn te realiseren voorstellen. Het eindrapport van de commissie wordt medio 2006 aan de Minister van Justitie aangeboden.

5.5.2 Overige ontwikkelingen bestuur

Nieuwe wetgeving

In 2006 wordt veel nieuwe wetgeving van kracht, wat met de nodige veranderingen gepaard zal gaan. Zonder uitputtend te zijn worden genoemd: invoering nieuwe zorgstelsel/afschaffing Ziekenfondswet, fiscalisering van premieheffing en huursubsidie e.d., invoering WIA (nieuwe WAO). Dit heeft voor de bestuurssectoren tot gevolg dat 2006 een onzeker jaar gaat worden wat betreft de instroomverwachting.

Vreemdelingenrechtspraak

Voor het jaar 2006 is voor de vreemdelingenkamers een afbouwscenario voorzien. De in de Justitiebegroting 2006 opgenomen daling van de instroom van zaken voor 2006 en verder zal zich waarschijnlijk niet voordoen. De nieuwe meerjarige prognose voor de vreemdelingenketen wordt in de loop van december 2005 vastgesteld. Begin 2006 is meer bekend over de gevolgen hiervan voor de vreemdelingenkamers.

De bestuursafspraken over vreemdelingenzaken met de gerechten worden gebaseerd op de afspraak uit de Justitiebegroting 2006. Mocht de nieuwe ketenprognose een hogere instroom van zaken laten zien dan in de Justitiebegroting 2006 opgenomen, dan zal dit worden opgenomen in het begrotingsvoorstel 2007 van de Rechtspraak.

WOZ-zaken

In dit jaar moet de zogenaamde WOZ-golf grotendeels worden afgedaan door de bestuurssectoren. De instroom van zaken is vlak na de zomer 2005 op gang gekomen.

6 Financiën van de Rechtspraak

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de financiën van de Rechtspraak¹³ en aanverwante zaken. Voor de onderbouwing van de begroting en de afspraken met de gerechten zijn goede prognoses van de in de komende jaren te verwachten instroom van zaken van belang. De Raad voor de rechtspraak ontwikkelt daarom samen met het Ministerie van Justitie (WODC) prognosemodellen van het beroep op de civiele en bestuursrechter. Dergelijke modellen moeten zo goed mogelijke prognoses opleveren op het niveau van individuele gerechten en de Rechtspraak als geheel en inzicht geven in de achtergronden van ontwikkelingen in de instroom. Dit ter vervanging van de nu voor voorspellingen gebruikte extrapolatie van trends uit het verleden.

Een eerste versie van het model is in de zomer van 2005 in een gezamenlijk rapport van WODC en Raad voor de rechtspraak gepubliceerd. WODC en Raad zullen zich inspannen om het bereik en de kwaliteit van het model te vergroten. Begin 2006 wordt proefgedraaid met de volgende versie van het model en wordt deze geëvalueerd. Als de evaluatie positief uitvalt, wordt het model ter onderbouwing van de begroting 2008 gebruikt. De uitkomsten kunnen dan voor de gerechten een hulpmiddel zijn ter onderbouwing van hun productievoorstellen.

Voor de prognoses van het beroep op de strafrechter zijn al modellen ontwikkeld.

6.2 Financiën Rechtspraak

In de Justitiebegroting zijn ten tijde van het verschijnen van dit jaarplan voor 2006 de volgende middelen aan de Rechtspraak toegekend:

Tabel 4: Opbouw bijdrage Justitie aan de Rechtspraak 2006 in euro's

	Bijdrage Justitie
a. Productiegerelateerde bijdrage ¹⁴	749.251.819
b. Bijdrage voor gerechtskosten	6.615.725
c. Bijdrage voor overige uitgaven	14.472.977
d. Bijdrage voor niet-BFR taken	12.127.479
e. Opbrengsten derden	-15.726.000
Totale bijdrage Justitie	766.742.000

Hieronder wordt voor de bijdragen a t/m d aangegeven op welke manier hij in 2006 wordt besteed en worden de opbrengsten derden (e) toegelicht.

a. Productiegerelateerde bijdrage

In tabel 5 wordt aangegeven hoe de Raad de productiegerelateerde bijdrage besteedt:

¹³ Volgens het informatieprotocol dient ook overige informatie (balans, baten-lasten-staat en kasstroomoverzicht) te worden opgenomen in het jaarplan, indien er bijstellingen zijn ten opzichte van de begroting. Er zijn vooralsnog geen bijstellingen.

¹⁴ Bedrag incl. € 10 mln. van de Nota van wijziging op de Begroting 2006.

Tabel 5: Besteding productiegerelateerde bijdrage 2006

		Kosten
P*Q gerechten		528.972.072
Specifieke uitgaven t.b.v. gerechten		538.000
Huisvestingskosten		100.847.810
Kosten centraal in beheer		118.893.937
- Ict	57.004.127	
- Opleidingen	18.514.765	
- Bureau Raad	18.321.748	
- Overige uitgaven	25.053.297	
Totaal Productiegerelateerde kosten		749.251.819

Het grootste deel van de bijdrage verstrekt de Raad aan de gerechten in de vorm van een *productiegerelateerde (p*q)* bijdrage. Met deze bijdrage dekken gerechten hun kosten voor personeel, materieel, afschrijving, rente etc.

Deze bijdrage aan de gerechten ontstaat door de geplande productie per productcategorie conform de productieafspraken met de Minister te vermenigvuldigen met de landelijke productprijs van die productgroep (zie tabel 6). De landelijke productgroepprijs is overigens een gemiddelde; de productgroepprijs verschilt per gerecht. De productgroepprijs wordt namelijk bepaald door de zogenaamde assortimentsmix binnen een productgroep en deze mix verschilt per gerecht. Daarnaast verschilt de productgroepprijs per gerecht, omdat in 2006 nog geen uniform minutentarieef wordt gehanteerd. Dit zal voor het eerst in 2007 gebeuren (zie paragraaf 6.3).

Tabel 6: Opbouw productiegerelateerde bijdrage gerechten 2006

	Aantallen producten	Landelijke productgroepprijs	Bijdrage in euro's
Rechtbank Civiel (excl. akten en verklaringen)	248.679	531,81	132.250.834
Rechtbank Bestuur	51.969	1.166,98	60.646.796
Rechtbank Straf	235.639	412,64	97.233.016
Rechtbank Kanton	999.193	85,17	85.105.289
Rechtbank VK	65.299	638,74	41.708.837
Rechtbank Belasting	18.752	745,22	13.974.703
Hof Civiel	14.267	2.583,83	36.863.101
Hof Straf	38.777	904,49	35.073.017
Hof Belasting	6.430	745,22	4.791.878
CRvB	8.200	2.059,07	16.884.240
CBb			4.440.361
Productiegerelateerde bijdrage	1.687.204		528.972.072

De *specifieke uitgaven* hebben betrekking op activiteiten die gericht zijn op verbetering van de organisatie of de werkwijze van het gerecht (innovatieve projecten).

Behalve de productiegerelateerde bijdrage wordt ruim € 100 mln. aan de gerechten verstrekt in de vorm van een bijdrage voor *huisvestingskosten*. Deze kosten hebben nagenoeg geheel betrekking op de gebruikersvergoeding (huur) die gerechten aan de Rijksgebouwendienst moeten betalen.

De Raad beheert ongeveer € 118 mln. van het Rechtspraakbudget *centraal*. Een belangrijk deel van dit budget wordt ingezet ten behoeve van de gerechten, zoals de ict-uitgaven van de Rechtspraak (zie paragraaf 3.2 voor een overzicht van activiteiten op dit terrein), opleidingen en de Vliegende Brigade.

b. Bijdrage voor gerechtskosten

De gerechtskosten beslaan naar verwachting ongeveer € 7 mln. van het budget voor 2006. Het merendeel heeft betrekking op civiele zaken. De Minister van Justitie vergoedt de door de gerechten gemaakte gerechtskosten voor 100%.

Tabel 7: Besteding bijdrage gerechtskosten 2006

Gerechtskosten in civiele zaken	5.623.366
Gerechtskosten in bestuurszaken	992.359
Totale gerechtskosten	6.615.725

c. Bijdrage voor overige uitgaven

Met de term overige uitgaven wordt in het Besluit financiering rechtspraak (BFR) bedoeld op de uitgaven voor megazaken in het strafrecht en voor de bijzondere kamers.

Tabel 8: Besteding bijdrage overige uitgaven 2006

Megazaken	8.794.789
Bijzondere kamers	5.678.188
Totaal overige uitgaven	14.472.977

Het grootste deel van deze uitgaven heeft betrekking op de megazaken in het strafrecht, te weten € 8,8 mln. Voor een megastrafzaak is veel meer behandeltijd nodig vergeleken met de behandeling van een reguliere strafzaak in een meervoudige strafkamer. Daarom financiert de Minister de Rechtspraak hiervoor apart, op basis van een vooraf vastgestelde vaste (lump sum) bijdrage en zonder p*q-afrekening achteraf. Overigens is in de financieringsafspraken tussen de Raad en de rechtbanken en gerechtshoven de financiering van megastrafzaken wel afhankelijk van de daadwerkelijk geleverde prestatie.

Een kleiner deel van de 'overige uitgaven' (€ 5,7 mln.) heeft betrekking op de uitgaven voor de bijzondere kamers. Het gaat hier om krachtens de Wet op de rechterlijke organisatie opgedragen taken aan de gerechten¹⁵.

d. Bijdrage voor niet-BFR taken

Behalve de in het BFR 2005 geregelde bijdragen ontvangt de Rechtspraak ook bijdragen van de Minister en van derden voor niet krachtens het BFR 2005 aan gerechten opgedragen taken. Het gaat hier om activiteiten in verband met het tuchtrecht, ten behoeve van de Commissies van Toezicht voor het gevangeniswezen, het Landelijk bureau Mediation naast rechtspraak en parketpolitietaken.

¹⁵ Het gaat om de douanekamer (hof Amsterdam, rechtbank Haarlem), de ondernemingskamer (hof Amsterdam), de kamers voor het kwekersrecht (hof Den Haag), de octrooikamer (hof Den Haag, rechtbank Den Haag), de merkenwetkamer (hof Den Haag), zaken in verband met de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (hof Leeuwarden, rechtbank Leeuwarden), adviezen ingevolge de Wet overdracht tenuitvoerlegging (hof Arnhem), de centrale grondkamer (hof Arnhem), strafrechterlijke opvang verslaafden (SOV) (hof Arnhem), liaisonrechter (rechtbank Den Haag), de kamer voor bijzondere competentiezaken bestuurszaken (OPTA/NMa; rechtbank Rotterdam) en overleveringswetzaken (rechtbank Amsterdam).

Tabel 9: Besteding bijdrage niet-BFR taken 2006

Tuchtrecht ¹⁶	2.801.381
Commissies van toezicht	2.843.049
Overige taken	6.483.049
Totale kosten niet-BFR taken	12.127.479

e. Opbrengsten derden

Onder opbrengsten derden zijn onder meer opbrengsten opgenomen die voortkomen uit een terugbetalingsregeling in het kader van PC-privéprojecten en een bijdrage voor de kosten van de parketpolitie in Amsterdam.

Egalisatierekening

De Rechtspraak kent een egalisatierekening. Als de Rechtspraak meer produceert dan met de Minister afgesproken, ontvangt de Raad 70% van de met de Minister afgesproken productprijs maal het aantal extra zaken uit deze rekening. Als de Rechtspraak minder produceert stort de Raad een dergelijk bedrag. Ook tussen de Raad en gerechten wordt over meer- en minderproductie afgerekend. Dit geldt ook voor de megastrafzaken. Zoals eerder gesteld financiert de Minister megastrafzaken met een vaste (lump sum) bijdrage. Voor de dekking van de verschillen tussen de afrekening met de Minister en de afrekening met de gerechten is een deel van het eigen vermogen van de Rechtspraak bestemd.

Op 1 januari 2006 bevat de egalisatierekening € 7.287 mln.¹⁷, door de storting door de Rechtspraak van de afgesproken 1% doelmatigheidsbijdrage in 2005. Door stortingen van Justitie (€ 21,9 mln.) en de Rechtspraak (de met de Minister afgesproken doelmatigheidsbijdrage van 2% in 2006) zal dit bedrag oplopen tot € 43.761 mln. op 1 januari 2007. Dit is noodzakelijk om de verrekening achteraf via de egalisatierekening mogelijk te maken. Uiteraard is de omvang van de egalisatierekening ook afhankelijk van de mutaties door meer- of minderproductie in 2006.

6.3 Verdeling middelen

In hun jaarplannen 2006 hebben de gerechten een productievoorstel voor 2006 opgenomen, gebaseerd op de gerechtsspecifieke instroomprognoses, het voorraadbeheer en een realistisch beeld van de productiecapaciteit. Na het gesprek hierover met de Raad eind 2005 worden de te produceren aantallen per productgroep vastgelegd in de bestuursafspraken 2006 tussen het gerecht en de Raad. Met de gezamenlijke gerechten wordt naar verwachting meer productie afgesproken dan dat de Minister van Justitie financiert. Door de inzet van een deel van het meegekregen en opgebouwde eigen vermogen van de Rechtspraak probeert de Rechtspraak zo veel mogelijk te voorkomen dat de doorlooptijden in 2006 oplopen ten gevolge van de onderfinanciering door de Minister (zie ook paragraaf 1.3). Het zal duidelijk zijn dat dit slechts incidenteel soelaas kan bieden.

In 2007 wordt elk gerecht in beginsel vooraf gefinancierd op basis van de landelijke minuentarieren per productgroep. De relatieve scheefgroei in de budgettoewijzing aan de gerechten is dan weggewerkt.

¹⁶ Het bedrag voor tuchtrecht is nog inclusief de beheersmatige werkzaamheden voor de medische tuchtcolleges. Naar verwachting gaat vanaf 1 januari 2006 een uitvoeringsorganisatie van VWS, het CIBG te Den Haag, het centrale beheer van de tuchtcolleges overnemen en wordt het bedrag hiervoor op de begroting gecorrigeerd.

¹⁷ Hierbij is uiteraard nog geen rekening gehouden met eventuele uitkeringen of stortingen door meer- of minderproductie in 2005.

Uitzonderingen hierop zijn mogelijk, maar moeten wel beargumenteerd zijn. Zo kan het voor "achterblijvende" gerechten nodig zijn om tijdelijk af te wijken (met een hoger minutentariaf) met het oogmerk toe te groeien naar het landelijk gemiddelde, op basis van een actieplan. In 2006 wordt een tussenstap gezet in de richting van de landelijke tarieven die voor 2007 gaan gelden. Het verschil tussen het gerechtsspecifieke minutentariaf 2005 en het landelijk minutentariaf 2007 wordt in beginsel voor de helft weggewerkt. Daardoor groeit een gerecht toe naar de gewenste financieringsbasis voor 2007. Al naar gelang de verschillende stadia waarin de gerechten verkeren krijgen gerechten hierdoor meer of minder financiële armslag: gerechten die op dit moment onder het landelijk minutentariaf produceren krijgen de mogelijkheid om extra financiële middelen in te zetten op bijvoorbeeld het gebied van kwaliteit. Gerechten die op dit moment boven het landelijk minutentariaf produceren zullen door efficiënter werken toe moeten groeien naar het landelijk minutentariaf in 2007.

6.4 Prijsonderhandelingen en tijdschrijven

Medio 2006 starten de onderhandelingen met de Minister over eventuele aanpassing van de productgroepprijzen voor de periode 2008 tot en met 2010. In het Informatieprotocol is beschreven welke gegevens onder meer een rol spelen in het onderhandelingsproces. Belangrijke parameters voor die prijsvaststelling zijn de landelijke gemiddelde behandelzeiten uit het Lamicie A4-tje en de gerealiseerde prijzen per productgroep. Daarnaast spelen kwaliteitsoverwegingen een rol in de onderhandelingen. Dit is van belang om te voorkomen dat ten koste van de kwaliteit te eenzijdig aandacht bestaat voor productieaantallen en efficiency. Naast de indicatoren die in het project Kwaliteit in de bekostiging worden ontwikkeld zullen het visitatierapport en de uitkomsten uit de klantwaarderingsonderzoeken in de onderhandelingen een rol spelen (zie paragraaf 3.1).

De tijdschrijfonderzoeken zijn afgerond en vanaf maart 2006 worden aanvullend expertmeetings gehouden. Bij deze expertmeetings wordt aan deskundigen uit de gerechten een mening gevraagd over de gemiddelde behandelzeiten. Voorts wordt aan de experts gevraagd zich uit te spreken over kwaliteitsaspecten die in behandelzeiten en (indirect) productieve tijd tot uitdrukking komen. De uiteindelijk vast te stellen tijden worden toegepast in de periode 2008-2010 en spelen een rol bij de prijsonderhandelingen met de Minister.

Nieuwe tijdschrijfonderzoeken zijn voor het jaar 2006 niet voorzien. Wellicht dat wel enkele beperkte onderzoeken ter hand genomen worden. Het zal daarbij dan gaan om kleinere onderdelen die aanvankelijk buiten de grote tijdschrijfonderzoeken zijn gehouden.

Bijlage I Schema resultaten 2006

Geplande vernieuwing en verbetering van het rechtspreken

Wat	Wanneer Tentatief	Beoogd effect
Algemeen		
Verdere implementatie doorverwijsvoorziening mediation	2005-2007	Geschillenbeslechting op maat
Invoering referentiemodellen in alle sectoren t.b.v. uniformering werkprocessen	2006	Bevorderen rechtseenheid, verkorten doorlooptijden, vergroten doelmatigheid
Civiel		
Stroomlijnen en automatiseren civiele kantonprocedure: geldvordering online voor deurwaarders geldvordering online voor burger en bedrijfsleven	2006	Verkorten doorlooptijden, verbeteren toegang tot het recht
Versterken en uniformeren regiefunctie rechter, o.a. door handleiding procesgang na conclusie van antwoord, handleiding bewijslevering, i.h.b. inrichting getuigenverhoor, handleiding inrichting deskundigenonderzoek, instructie dagvaarding en conclusie van antwoord	2006	Verkorten doorlooptijden, vergroten doelmatigheid, uniformering procedure
Verder ontwikkelen landelijke procesreglementen i.v.m. differentiatie zaaksbehandeling en normering doorlooptijden	2006	Bevorderen rechtseenheid, verkorten doorlooptijd, vergroten doelmatigheid
Verder ontwikkelen van bouwstenen voor vonnissen (Wizardsystemen), familie en jeugd rechtbank, kanton en insolventies rechtbank	2006	Bevorderen rechtseenheid, bevorderen doelmatigheid
Vorbereiden afschaffen procureaat	2006-2007	Verbeteren toegang, vergroten doelmatigheid
Implementatie sectorstatuten	2006-2007	Impulsen voor verbetering en vernieuwing, vergroten transparantie
Straf		
Invoeren landelijk aanhoudingen protocol	2006	Vergroting doelmatigheid, verkorting doorlooptijden
Implementatie sectorstatuut	2006-2007	Impulsen voor verbetering en vernieuwing, vergroten transparantie
Nauwkeuriger afstemming planning met OM	Vanaf 2005	Vergroting doelmatigheid, verkorting doorlooptijden
Elektronisch berichtenverkeer	2006	Verbeteren toegang, partijen in staat stellen gemakkelijker te voldoen aan eisen
Bouwstenen voor vonnissen	2006	Bevorderen rechtseenheid, bevorderen

(Wizardsystemen)		doelmatigheid
Bestuur		
Implementatie referentiemodellen werkprocessen	2006	Bevorderen rechtseenheid, verkorten doorlooptijd, vergroten doelmatigheid
Normering doorlooptijden	2006	Verkorten doorlooptijd, vergroten doelmatigheid
Eindrapport commissie Verbetervoorstellen bestuur	2006	Vergroten doelmatigheid, verkorten doorlooptijd
Implementatie wizards voor WOZ-zaken	2006	Bevorderen rechtseenheid, bevorderen doelmatigheid
Ontwikkelen wizard voor overige bestuursrechtzaken	2006	Bevorderen rechtseenheid, bevorderen doelmatigheid
Ontwikkelen zittingsroosterplanning bestuur	2006	Bevorderen doelmatigheid
Implementatie sectorstatuut en verder ontwikkelen voorbeeldbeleid	2006-2007	Impulsen voor verbetering en vernieuwing, vergroten transparantie

Geplande randvoorwaardelijke vernieuwingen

Wat	Wanneer	Beoogd effect
Algemeen		
Afronden invoeren kwaliteitssysteem	2007	Vergroten transparantie, impulsen voor verbetering en vernieuwing
Periodiek visitatierapport	Eerste keer 2006	
Vaststellen set kengetallen en prestatie-indicatoren inclusief genormeerde kwaliteitsindicatoren	2006	Vergroten transparantie
Verbeteren beschikbaarheid, toegankelijkheid en betrouwbaarheid van informatievoorziening over de Rechtspraak (<i>infoRM</i>)	2006-2007	Vergroten transparantie, betere dienstverlening (o.a. voor wetenschappelijk onderzoek), vergroten doelmatigheid
Landelijke gedragscode voor alle medewerkers	2006	Vergroten transparantie en integere organisatiecultuur
Invoering Landelijk Jurisprudentiecentrum	2006	Bevorderen rechtseenheid en bevorderen deskundigheid
Organisatie		
Ressortelijke samenwerking en herverdeling werklast	2006	Vergroten deskundigheid, vergroten doelmatigheid
Aanpassing verdeling werklast hoven	2006	Verkorten doorlooptijden
Diverse registers toegankelijk via rechtspraak.nl: bijv. landelijk advocatentableau (ook nodig voor afschaffen procuraat)	2006	Verbeteren toegang
Invoering landelijke sectorale staf bureaus	2006	Vergroten deskundigheid, vergroten doelmatigheid, bevorderen rechtseenheid
Internationaal		
Project hoger beroep Turkije	2006	Bijdragen aan rule of law internationaal

Invulling internationale rechtersopleiding	2006	Bijdragen aan rule of law internationaal
Communicatie		
Intensiveren publieksvoorlichting	2006-2008	Vergroten transparantie
Open dag van de rechtspraak	2006	Vergroten transparantie
Uitbrengen Rechtstreeks	Met ingang van 2004	Maatschappij beter geïnformeerd over rechtspraak. Grotere externe oriëntatie Rechtspraak
Personeel		
Aanpassen selectieprocedure (selectiecommissies) rechters	2006	Vergroten transparantie en bijdrage aan integriteit en grotere vertegenwoordiging samenleving in selectiecommissies
Permanente educatie	2006	Bevorderen deskundigheid, vergroten transparantie
Huisvesting		
Nota huisvesting rechtspraak 2020	2006	Vergroten transparantie
Lange termijn prognose huisvestingskosten	2006	Vergroten transparantie
Baseline huisvesting	2006-2007	Verbeteren dienstverlening
Financieel		
Expertmeetings	2006	Vergroten transparantie
Nazorg invoering baten-lastenstelsel	2006	Vergroten transparantie
Verbeterd prognosemodel civiel en bestuur	2006	Vergroten transparantie
Ict		
Inwerking treden landelijk rekencentrum	2006	Vergroten doelmatigheid, bedrijfszekerheid
Eerste fase Datawarehouse	2006	Vergroten transparantie
Gefaseerd invoeren Telehoren	Vanaf 2006	Vergroten doelmatigheid
Vernieuwing primaire processystemen: ReIS en GPS	Vanaf 2006	Vergroten bedrijfszekerheid, creëren platform voor vernieuwing

Bijlage II Doorlooptijden

Geschatte ontwikkeling 2006 in doorlooptijden in kalenderdagen naar zaakscategorie

Zaakstype	1 ^e 8 mnd.			verw. 2006
	2003	2004	2005	
Rechtbank sector kanton				
Handelszaak met verweer	58	77	79	82
Handelszaak zonder verweer (verstek)	11	10	9	10
Familiezaak	27	25	24	25
Voorlopige voorzieningen	28	29	30	31
Strafzaak bij kanton (overtreding)	56	60	48	49
Rechtbank sector civiel				
Handelszaak met verweer	389	410	414	427
Handelszaak zonder verweer (verstek)	41	34	33	34
Beschikking op verzoekschrift (m.n. insolventie)	51	57	62	64
Faillissement		720	793	793
Scheidingszaak	111	117	115	118
Beschikking op verzoekschrift aan de kinderrechter	35	36	35	36
Overige familiezaak (b.v. adoptie)	156	156	148	153
Kortgeding	49	49	48	50
Rechtbank sector straf				
Strafzaak (meervoudig behandeld = MK)	139	102	114	114
Uitwerken vonnis strafzaak voor hoger beroep (MK)	109	116	116	116
Politierechterzaak (incl. economische)	51	42	32	32
Strafzaak bij de kinderrechter (enkelvoudig)	62	43	46	46
Rechtbank sector bestuur				
Bestuurszaak	346	330	305	304
Voorlopige voorziening bij een bestuurszaak	45	45	42	42
Vreemdelingenzaak	469	435	338	311
Gerechtshof				
Handel	521	521	473	512
Familie (excl. Bopz en kinderrechter)	230	210	201	218
Belastingzaak	511	508	521	521
Strafzaak (enkelvoudig of meervoudig behandeld)			-	-
Uitwerken arrest voor cassatie			-	-
College van Beroep voor het bedrijfsleven				
Bestuurszaak	494	417	457	457
Voorlopige voorziening	36	77	42	42
Centrale Raad van Beroep				
Bestuurszaak	713	709	617	673
Voorlopige voorziening	46	47	45	49

Bijlage III

Lijst afkortingen en verklaringen

Assortimentsmix	Verdeling van productie aantallen over de zaakscategorieën van het Lamiciemodel
BFR	Besluit financiering rechtspraak
Bistro	Bureau Internetsystemen en -toepassingen rechterlijke organisatie: ontwikkelt en beheert de internet- en intranetvoorzieningen van de rechterlijke organisatie
Bopz	Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
CBb	College van Beroep voor het bedrijfsleven
CIBG	Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg (uitvoeringsorganisatie van VWS).
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
CRvB	Centrale Raad van Beroep
ENCJ	European Network of Councils for the Judiciary
EU	Europese Unie
GPS	Geïntegreerd Processysteem Strafrecht: Nieuw, digitaal systeem voor OM en ZM, waarin het papieren strafdossier wordt vervangen door een digitaal dossier. Vervanger van COMPAS
Ictro	Ict-bedrijf rechterlijke organisatie (OM en ZM)
InfoRM	informatievoorziening voor de Rechterlijke Macht (Rechtspraak)
Intro	het intranet van de Rechtspraak (veelal ook wel aangeduid als rechterlijke organisatie)
JR-120	Naam bouwprogramma Justitie-RGD, waarmee in de vorige eeuw 120 mln. gulden per jaar beschikbaar kwam voor huisvesting
Jurist	Financieel systeem
LCM	Landelijk Coördinatiecentrum Megazaken
MST	Modernisering sanctietoepassing
NIAS	Nieuw Appelsysteem Strafzaken (vervanger van IPAS)
NMa	Nederlandse Mededingingsautoriteit
NVvR	Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak
OM	Openbaar Ministerie
OPTA	Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit
PI(C)OFAH	Personeel, Informatievoorziening, (Communicatie,) Organisatie, Financiën, Automatisering en Huisvesting
PPS	Publiek private samenwerking
Porta Iuris	Een intranetsite van de Rechtspraak waarop rechtsbronnen, juridisch vaknieuws en documentatie op geïntegreerde wijze worden ontsloten. De informatie is zowel afkomstig van binnen als van buiten de Rechtspraak.
Prisma	een landelijke dienst van de rechterlijke organisatie (OM en ZM) ten behoeve van het bevorderen van kwaliteit
Programma Bedrijfsvoering	Betreft de projecten Kengetallen, <i>infoRM</i> , Bekostiging kwaliteitszorg, Nota Huisvesting, Implementatie p-instrumentarium, Strategische communicatievisie en Ontwikkeling PICOFAH-taken en overhead.
Promis	Project motiveringsverbeteringen in strafvonnissen
ReIS	Rechterlijk Informatiesysteem (civiel en bestuur). ReIS is het basissysteem waarmee de Rechtspraak de huidige systemen CIVIEL, BERBER, NKP en CIRAD en REKEST vervangt.
RGD	Rijksgebouwendienst
SMS-model	Simulatiemodellen strafrechtketen

Stuurhut	Een managementinformatiesysteem dat het mogelijk maakt om productie-, personele-, financiële en kwaliteitsgegevens in onderling verband te bekijken.
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Justitie
WOZ	Wet waardering onroerende zaken (er is over het algemeen sprake van een WOZ-golf in de jaren volgend op de jaren waarin een nieuwe WOZ-waarde is bepaald)
WW	Werkloosheidswet
ZM	Zittende Magistratuur